

PRIMORSKI DNEVNIK

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 150 lir

Leto XXX. Št. 139 (8845)

TRST, petek, 14. junija 1974

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdoba» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

ZAKLJUČENA POSVETOVANJA PREDSEDNIKA REPUBLIKE V ZVEZI Z VLADNO KRIZO

Leone zavrnil odstop vlade

Predsednikova odločitev je nekoliko presenetila politične kroge - Sedaj se bo morala vlada predstaviti parlamentu za zaupnico

Predsednik republike Leone

Ministrski predsednik Rumor

RIM, 13. — Po končanih posvetovanjih s predstavniki političnih strank in parlamentarnih skupin je tiskovni urad predsedstva republike objavil sledeče sporočilo: «Predsednik republike je po končani posvetovanjih, upoštevajoč resen gospodarski položaj in potrebo, da se dajo nujne pobude, da se brez zavlačevanja in omahovanja omogoči gospodarski napredek, zavrnil odstop vlade in jo povabil, naj se potrdi in naj stori vse, da se doseže sporazum v občo korist države.»

Predsednik Leone se je torej odločil za najbolj enostavno rešitev. To pomeni, da se bo morala vlada sedaj predstaviti parlamentu za zaupnico. Razumljivo je torej, da ima Rumorjeva vlada sedaj vse možnosti, da ostane na oblasti, saj se bo v parlamentu težko našla stranka leve sredine, ki bi glasovala za nezauzupnico vladi. Obenem pa pomeni odločitev predsednika republike, da ni imel na razpolago druge izbire in da so mu dejansko predstavniki vladnih strank več ali manj izrazili obžalovanje, da je prišlo do tega «incidenta» v trenutku, ko vsi izjavljajo, da so pripravljeno stori vse za ublažitev gospodarske krize.

Še v današnjih popoldanskih urah so v Rimu pričakovali, da bo predsednik Leone dal Fanfaniju poizvedovalni mandat, ali pa, da bo pooblastil Piccolija, ki predstavlja tako imenovano skupino mladih dorotejcev, da sestavi novo vlado. Socialisti so še danes jutraj nasprotovali rešitvi, ki jo je sprejel Leone, ker so menili, da to ne prispeva k rešitvi vprašanj, ki so predvsem politične narave. Sedaj se je socialistična stranka znašla dejansko pred izvršenim dejstvom. Kaj bodo socialisti storili bomo videli v prihodnjih dneh. Sicer pa v Rimu pričakujejo, da se bodo še pred razpravo v parlamentu odločili, da nadaljujejo s sodelovanjem v vladi, če dobijo jamstva, da bodo demokristjani v vladi sprejeli gospodarsko politiko, ki jo v zadnjih časih odločno zagovarjajo socialistični ministri.

Da se bodo trenutno razburkane vode pomirile pričajo tudi članki, ki bo objavljen jutri v glasilu krščanske demokracije «Il Popolo» in v katerem je med drugim rečeno: «Poziv predsednika republike obvezuje vse stranke večine, da napnejo vse svoje sile, da dosežejo na osnovi odkritega dialoga dogovor za rešitev odprtih vprašanj v državi. Poslanec Rumor, katerega so predstavniki krščanske demokracije predlagali predsedniku republike kot najbolj primerno osebo, da reši krizo, ima vse možnosti in daje vsa jamstva, da bo uresničil nalogo, ki mu jo daje predsednik Leone.»

Sedaj pričakujejo, da se bodo v najkrajšem času sestala vodstva strank leve sredine, da proučijo novi položaj preden se bo Rumorjeva vlada predstavila parlamentu za zaupnico. Pri tem je treba še dodati, da se je trenutno položaj državne blaginje nekoliko izboljšal z washingtonskimi sklepi, da se za štirikrat poveča uradna vrednost zlata, ki ga imajo državne banke, kot del državne denarne rezerve.

To pomeni, da ima sedaj italijanska država blaginja na razpolago več sredstev, da lahko najame v tujini še kako posojilo za kritje najnujnejših potreb plačilne bilance. Obenem pa je treba ponovno povedati, da z zaupnico Rumorjevi vladi v parlamentu še ne pomeni, da so spori v vladni koaliciji poravnani, ampak je to samo začasna rešitev pred nedeljskimi volit-

dajalcev in sindikati, da se najde pravilna pot za rešitev krize.

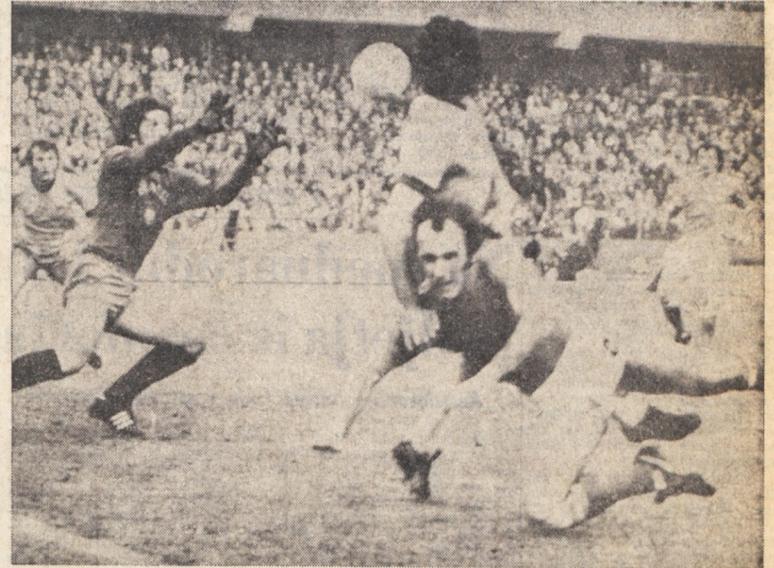
V Fanfanijevi izjavi ni bilo danes nobene polemike s socialisti, kar je v nasprotju z izjavami, ki so bile dane do včeraj. V to boljše ozračje spadajo tudi nekateri govori, ki so jih imeli demokristjanski predstavniki v raznih krajih Italije in v katerih je prav tako izpadla ostroproti socialistični stranki ter je prevladovalo stališče, da za sedaj v italijanskem parlamentu ni druge alternative, razen sodelovanja med političnimi silami levosredinske večine.

Tito sprejel zastopnika indijskega parlamenta

BEOGRAD, 13. — Predsednik republike Tito je sprejel danes dopolne v Karadjordjevu voditelja indijske parlamentarne delegacije in predsednika interparlamentarne sveta dr. Dilona in se zadržal z njim v daljšem prijateljskem razgovoru. Sprejema sta se udeležila predsednik skupščine SFRJ Kiro Gligorov in jugoslovanski veleposlanik v Italiji Ilija Topolovski.

S TEKMO MED BRAZILIJO IN JUGOSLAVIJO

V Zahodni Nemčiji se je začelo svetovno nogometno prvenstvo

FRANKFURT, 13. — Danes se je v Frankfurtu, s tekmo med Brazilijo in Jugoslavijo pričelo deseto, jubelno svetovno nogometno prvenstvo. Tekme v zahodnonemških mestih bodo za petindvajset dni polarizirale zanimanje gledalcev na okroglo usnjeno žogo, pri tem pa bodo ostali ob strani, vsaj tja do 7. julija, drugi pereči problemi. Mrzlična dejavnost, ki je trajala meseci in meseci, je tako v Zahodni Nemčiji dosegla višek in milijoni gledalcev po vsem svetu so točno ob 16. uri prisostvovali slovesni otvoritvi letošnjega svetovnega prvenstva.

Ogromen organizacijski stroj je začel z nemišno natančnostjo delovati in vanj so zapleteni športniki, športni delavci in navijači po vsem svetu, ki bodo v teh dneh dali duška svojemu navijaženju in le malo bodo ostali brezbrabni ob tem velikem športnem dogodku, ki se na zahodnonemških tleh odvija le dve leti po olimpijskih igrah, ki so jih nekateri izbrabili, s krvavim atentatom, in svoje namene, Zahodnonemška policija je zato uvedla izredne varnostne ukrepe, tako da je na stadionih skoraj več varnostnih organov kot pa gledalcev (samo v današnji tekmi je na vsakih trideset gledalcev na Valdstadionu prišel po en policist).

Kurt Neubauer, berlinski župan, ki je danes otvoril tiskovni urad nogometnega prvenstva v tem mestu, je med svojim nagovorom poudaril, da svojim nogometno prvenstvo ne sme postati mesto kriminalnih dejanj, čeprav se je napočilo sovraštvo do nekaterih predstavnikov na SP. Vendar pa ne bi smeli izrabiti take športne manifestacije za medsebojno obračunavanje in za izsiljevanje.

(Na sliki: prizor s tekme Jugoslavija — Brazilija, ki se je zaključila z rezultatom 0:0).

NIXON IN SADAT STA VČERAJ OBISKALA ALEKSANDRIJO

Palestinsko vprašanje v ospredju razgovorov med ameriškim in egiptovskim predsednikom

Sadat bo še pred koncem leta šel na uradni obisk v ZDA

ALEKSANDRIJA, 13. — Nixon in Sadat sta se danes odpravila v Aleksandrijo, kjer so ameriškomu predsedniku pripravili prav tako topli sprejem, kot že včeraj v Kairu. Skoraj en milijon ljudi, torej polovica mestnega prebivalstva, se je zgrnilo po ulicah Aleksandrije in vzklizalo Nixonu in novemu ameriško-egiptovskemu prijateljstvu. Med številnimi transparenti pa so bili tudi taki, ki so opozarjali Nixona in Sadata, naj ne pozabijo na Palestince.

Ameriški in egiptovski predsednik sta danes nadaljevala politične razgovore na vlaku, s katerim sta se peljala iz Kaira v Aleksandrijo. Vožnja je trajala skoraj štiri ure, saj je vlak zelo počasi vozil skozi obljudene kraje, kjer se je ob progi zbralo veliko ljudi, da bi pozdravilo državnik. Nixon in Sadat sta pogostoma prekinila pogovor, da bi pozdravila množico.

Na vlaku sta predsednika imela tudi kratko tiskovno konferenco, med katero sta med drugim povedala, da sta se domenila, da bosta imela nove razgovore še pred začetkom ženevske mirovne konference. Sadat je dal tudi razumeti, da bi se teh razgovorov udeležili tudi predstavniki nekaterih drugih arabskih držav. To pa je bilo tudi vse, kar sta predsednika povedala zamimvega, saj je bil ves ostali del konference posvečen izključno izmenjavi medsebojnih pohval.

Ob prihodu v Aleksandrijo se je Nixon s spremstvom nastanil v palači Ras El Tin, nato pa je obiskal Sadata v njegovi rezidenci. Zvečer pa je Nixon priredil svojemu gostitelju sprejem, med katerim je sporočil, da je Sadat sprejel njegovo povabilo, da še pred koncem leta obišče ZDA.

O vsebini pogovorov med obema predsednikoma je za sedaj le malo vesti. Glasnik Behe hiše Ziegler je samo povedal, da so razgovori «izredno koristni in plodni glede proučevanja položaja na Blžnjem vzhodu in odnosov med ZDA in Egiptom».

Jutri bi moral objaviti skupno poročilo v katerem bodo po pričakovanjih začetna stališča obeh držav glede vseh obravnavanih vprašanj in predvsem glede bližnjevzhodne krize. Dokument bi moral omeniti tudi problem Palestine, glede katerega so si stališča Washingtona in Kaira najbolj oddaljena. Znano pa je, da sta Sadat in Nixon govorila tudi o tem vprašanju, saj je sam egiptovski predsednik v svoji zdravici med večerjanskim sprejemom v Kairu izrecno poudaril, da ne more biti trajnega miru na Blžnjem vzhodu brez politične rešitve palestinskega problema. Sadat je sicer pojasnil, da to ni, kakor ne pomeni poskusa likvidacije izraelske države, po drugi strani pa je tudi poudaril, da mora tudi Izrael spoznati, da je to ključno vprašanje krize. Po nekaterih vesteh naj bi Sadat pričakoval, da bo Nixon govoril o palestinskem problemu med obiskom v Tel Avivu, Damasku in Amanu.

Nixon in Sadat pozdravljata množico po ulicah Aleksandrije

DA BI PREPREČILI USPEH NIXONOVEGA POTOVANJA

Oborožen napad palestinskih gverilcev na izraelski kibuc v Zgornji Galileji

Po verziji teroristične organizacije je bilo 31 talcev ubitih skupaj s štiri Palestinci - Izraelske oblasti pa pravijo, da je bilo samo 6 ali 7 žrtev

TEL AVIV, 13. — Skupina palestinskih gverilcev je danes zjutraj vdrla z orožjem v rokah v neki izraelski kibuc v Zgornji Galileji z izpovedanim namenom, da sproži resen incident, ki naj bi povzročil težave v pogovori, ki so v teku med ameriškim predsednikom Nixonom in arabskimi voditelji. O poteku teroristične akcije ostaja več verzij, ki so zelo različne, predvsem kar zadeva število žrtev: Izraelci trdijo, da so Palestinci ubili tri ženske, nato pa so bili sami ubiti. Po izjavi glavnika «Ljudske fronte za osvoboditev Palestine — Generalno poveljstvo», ki si lasti odgovornost za akcijo, pa je šlo za pravi pokol; ubitih naj bi bilo 31 izraelskih talcev in štiri Palestinci.

Poglejmo najprej izraelsko verzijo: trije ali štiri Palestinci so ob 8.30 vdrli v kibuc Shamir v Zgornji Galileji, kakih dvanajst kilometrov od meje z Libanomom. Komaj so stopili v kibuc, so začeli streljati in ubili neko 22-letno novejansko zaposleno. Skupina oboroženih članov kibuca je začela streljati na napadalce ter enega ubila, drugega pa ranila. Eden ali dva terorista sta se zatekla v bližnje

poslopje, kjer sta ubila dve ženski. Iz poslopja so se nato zasiljevale močne eksplozije, poslopje pa je zgorelo. Ko so bili plameni gašeni, so našli zgozene človeške ostanke, ki jih ni mogoče identificirati. Po izraelski verziji se je vsa akcija iztekla v zelo kratkem času.

Povsem drugačna je verzija palestinskega glavnika v Damasku, ki pa jo izraelske oblasti odločno zavracajo. Po tej verziji so štirje teroristi zbrali več talcev in zahtevali od izraelskih oblasti, v zameno za njihovo izpustitev na svobodo, osvoboditev stotih Palestincev, ki so zaprti v izraelskih zaporih. Ko bi v šestih urah ne bil izpolnjen ta pogoj, bi gverilci ubili vse talce. Izraelci pa so začeli oblegati poslopje in ga nato po treh urah napadli, pri čemer sta bila dva terorista ubita, najmanj 15 izraelskih vojakov pa je bilo ubitih ali ranjenih. Preživela terorista pa sta se še tri ure branila pred izraelskimi napadi, nakar sta razstrelila poslopje, pri čemer sta bila sama ubita skupaj s talci. Kot smo omenili, je bilo po tej verziji ubitih 31 talcev.

«Ljudska fronta za osvoboditev Palestine — Generalno poveljstvo»,

ki si je lastila tudi odgovornost za pokol v Kirjat Smoni, je pozneje objavila sporočilo, v katerem razlaga vzroke teroristične akcije. «Sklenili smo izvesti operacijo v Shamiru — pravi dokument — v trenutku, ko se Nixon mudi na tem področju, da bi izpricali stališča palestinskega ljudstva in arabskih množic do poskusov, da bi podvrželi celotno področje Američanom. Sporočilo pravi dalje, da je akcija pomenila odgovor palestinskih revolucionarjev tistim voditeljem, ki so začeli sprejemati kompromise v škodo palestinskih stvari.

Po mnenju «Ljudske fronte» je namreč oboroženi boj edina pot za osvoboditev Palestine. V tej zvezi dokument polemizira s palestinskim nacionalnim svetom, ki je pred kratkim zavel precej ohlapno stališče in dopustil možnost palestinske udeležbe na ženevski mirovni konferenci.

Organizacija, ki je izvedla današnjo akcijo, in ki se je leta 1968 odcepila od «Ljudske fronte za osvoboditev Palestine», vodi bivši častnik sirske vojske Ahmed Jibril. Že pred dvema mesecema, kot smo omenili, si je prevzela odgovornost za napad v Kirjat Smoni, kjer je poleg treh se bo udeležil zasedanja SEV.

V NEDELJO NA SARDINIJU

Volitve novega deželnega sveta

Mnogi pričakujejo, da bodo izidi nedavnega referenduma vplivali na sardinske deželne volitve

CAGLIARI, 13. — V nedeljo bodo na Sardiniji volitve za obnovitev deželnega sveta. Tem volitvam inajo vse politične stranke veliko važnost, saj bodo obenem tudi preizkus predvsem za krščansko demokracijo, če bo obdržala ali ne glasove, ki jih je zgubila na referendumu.

Krščanska demokracija v zadnji legislativi deželne uprave ni pokazala, da zna upravljati otok, ki se počasi spreminja iz izredno zaostale kmečke — pastirske dežele v bolj razvito družbo.

V zadnjih petih letih so demokristjani zamenjali precej predsednikov deželne uprave, saj je deželni odbor kar petkrat odstopil. Zaradi politike na Sardiniji je prišlo do precej ostrega spora med demokristjanskim vodstvom v Rimu in demokristjani na otoku, ki so proti vsem nasvetom osrednjega vodstva sestavili listo z istimi ljudmi, ki so v zadnjih letih slabo upravljali deželo.

V zadnjih dneh so se vsi govorniki političnih strank sklicevali predvsem na gospodarsko in vladno krizo. Še danes je socialistični poslanec Signorile v Sassariju dejal med drugim: «Kar se je zgodilo v dneh po vladni krizi, od ovrženosti zlatih rezerv do intervencije predsednika Confindustrie, od razprave na seji vodstva krščanske demokracije do stališča sindikatov, dokazuje, kako neresna so bila tragična stališča ministra Colomba.»

Signorile je dejal, da so na žalost prav to ljudje, katerim so stranke toliko časa zaupale. Izrazil je zadovoljstvo, da bi se sedaj zavedli tudi mnogi gospodarski krogi, s kakšno neodgovornostjo je Colombo zagovarjal gospodarsko politiko, ki bi, če bi jo uveljavili, še bolj zaostala socialne krize. Po drugi strani pa so nekateri demokristjanski govorniki gospodarsko politiko svoje stranke zagovarjali in jo prikazovali kot edino, ki lahko reši sedanje težave.

Guverner Carli o pomenu ovrednotenja zlata državnih rezerv

WASHINGTON, 13. — Guverner «Banca d'Italia» Carli je danes izjavil, da Italija še ni proučila možnosti, da bi v najkrajšem času izkoristila večerjanski sporazum med tako imenovano skupino desetih, ki daje možnost, da uporabi uradne zlato rezerve po cenah, ki so zelo blizu tržnim cenam, za rajet je mednarodnih posojil.

Guverner Carli, ki se udeležuje mednarodnega zasedanja o denarnih vprašanjih v ameriški prestolnici, je poudaril, da je sporazum tudi dokaz zaupanja mednarodne skupnosti do Italije. Ne glede na ugodnosti, ki jih nudi ta sporazum Italiji, je izjavil Carli, predstavljata tudi velik prispevek k ublažitvi sedanjih italijanskih težav.

Italija in Francija imata največjo vrednost svojih valutnih rezerv v zlatu. Zato je ta sporazum najbolj ugoden za ti dve državi, saj se je njuna vrednost zlata povečevala.

Guverner Carli je v svoji izjavi tudi opozoril, da sporazum ne pomeni dokončne rešitve vprašanja svobodnega obtoka zlata državnih rezerv izven ozkega kroga osrednjih bank. Je pa važna rešitev, ki omogoča obtok zlata med osrednjimi bankami, «kot plačilnega sredstva».

Seja ZIS

BEOGRAD, 13. — Zvezni izvršni svet je na današnji seji preučil več vprašanj s področja gospodarske politike. Zvezni izvršni svet je med drugim ugotovil, da je bilo doseženo soglasje republik in pokrajin v družbenem dogovoru, o delu za pripravo družbenega načrta Jugoslavije za dobo od 1976 do 1990. V tem dokumentu se predvidevajo naloge vseh nosilcev načrtovanja v pripravah srednjeročnega načrta razvoja. S posebnim odlokom zveznega izvršnega sveta je dovoljeno proizvajalnim organizacijam, da določijo cene tekstilnih izdelkov, v skladu s pogoji trgatve, toda skupni nivo povišanja cen mora biti v skladu z gospodarsko politiko in politiko cen, ki je bila določena z resolucijo o osnovah družbeno — gospodarskega razvoja Jugoslavije v tekočem letu.

DANES

Predsednik republike Leone je po končanih posvetovanjih presenetil z odločitvijo. Zavrnil je odstop Rumorjeve vlade in jo povabil, naj ostane na oblasti, da se rešijo huda gospodarska vprašanja. To pomeni, da se bo morala vlada sedaj predstaviti parlamentu za zaupnico. To se bo zgodilo prihodnji teden. Medtem pričakujejo, da se bodo vodstva vladnih strank pred sejo zbornice in senata dogovorila, da se izglasuje vlada zaupnica in da se tako za silo reši kriza, ki je grozila, da bo še bolj zaostala gospodarski in politični položaj.

Palestinski gverilci so izvedli večerjano teroristično akcijo z namenom, da bi povzročili težave med pogovori z ameriškim predsednikom Nixonom. Štirje oboroženi Palestinci so vdrli v neki izraelski kibuc v Zgornji Galileji, kjer je prišlo do streljanja. Po izraelski verziji so teroristi ubili tri ženske, preden so bili sami ubiti. Po verziji «Ljudske fronte za osvoboditev Palestine — Generalno poveljstvo», ki si je prevzela odgovornost za atentat, pa so bili gverilci ubiti skupaj s 31 talci, potem ko izraelske oblasti niso hotele sprejeti zahteve po osvobo-

ditvi večjega števila Palestincev, zaprtih v izraelskih zaporih. Organizacija afriške enotnosti, ki zaseda v Mogadišu, je odločno podprla osvobodilna gibanja v portugalskih kolonijah in bo svojo podporo izrazila tudi libanskemu zunanjemu ministru Soaresu, ki je z OAE navezal sile. Tudi generalni tajnik OZN Kurt Waldheim, ki se je udeležil afriškega vrha, je pozval libanon, naj prizna neodvisnost Gvineje — Bisau, Mozambiku in Angoli. Waldheim je istočasno opozoril Južno Afriko in Rodezijo na nevarnost celinske vojne, če ne bosta prenehali s svojimi rasistično politiko in izživanje drugih afriških držav.

Danes bodo med sejo izraelskega občinskega sveta izvolili pet članov, ki bodo zastopali izraelsko občino v svetu kraške grozskopnosti. Dva člana bosta iz vrst opozicije, trije pa bodo predstavljali večino.

Danes se bo začelo tridnevno zasedanje, med katerim bodo predstavniki mednarodnih kolektiv orisali njihove učne sisteme in proučili sistem, ki bi moral obveljati v selskimi kolonijah UWC. Dopoldne bo uradna otvorila s poudarjenimi govori predstavnikov oblasti, popoldne pa bodo na vrsti referati.

VAŽNA VPRAŠANJA NA DNEVNEM REDU PRIHODNIH SEJ OBČINSKEGA SVETA

Danes bodo izvolili pet predstavnikov tržaške občine v kraško gorsko skupnost

Svetovalca PSI Del Tutta bo zamenjal Pesante - Imenovanje komisije za dodelitev zemljišč gradbenim zadrugam

Načelnik skupin tržaškega občinskega sveta, ki so se sestali v ponedeljek, so odložili sejo občinskega sveta s torika na danes, ker je v terek grozila odstopnost številnih odbornikov in svetovalcev, zaradi česar so bili najbrž prisiljeni sejo prekiniti. Na dnevnem redu treh sej, ki se bodo zvrstile, so nekatera zelo važna vprašanja.

Na današnji seji bo župan Spacini prebral ostavko svetovalca PSI Del Tutta, ki se je do sedaj seji redko udeleževal in ki je ostavko utemeljil z zadržanostjo na delu. Ni še povsem dokončno dogovorjeno kdo bo stopil na njegovo mesto. Neposredno za Del Tutta je izvoljen Segene, ki pa je sindikalist in zaposlen v tovarni Grandi Motori, kjer je član notranje komisije ter istočasno član pokrajinskega vodstva F.I.O.M. - C.G.I.L. Po vsej verjetnosti bo zato tudi Segene postal ostavko na mesto občinskega svetovalca in bo optimal za delo v sindikatu, saj je znano, da je po novem pravilniku sindikalne federacije nezdravljivo istočasno mesto v vodstvenem organu sindikalne organizacije in krajevne uprave. Tako bo po vsej verjetnosti novi občinski svetovalca PSI prof. Pesante, ki je nekaj časa bil tajnik tržaške federacije in ki je znana in ugledna socialistična osebnost. Z njegovim vstopom se ne bo spremenil odnos med strujami v svetovalski skupini PSI, ker Pesante pripada Dr. Martinovi struji «risossa socialista».

Na današnji seji bodo izvolili pet članov v svet kraške gorske skupnosti. Voli se na tak način, da lahko vsak občinski svetovalec odda samo en glas in da se voli izključno občinske svetovalce. Iz tega volilnega sistema se avtomatično izhaja, da ima svetovalska skupina KPI zagotovljena enega svetovalca v svetu gorske skupnosti. Ne moremo z gotovostjo reči, koga bo skupina kandidirala, vendar je zelo verjetno, da bo domaćina, slovenskega svetovalca Dolfija Wilhelma, katerega izvolitev je na tak način že skoro zagotovljena. Zelo zapletena pa je nadaljnja razdelitev o stalnih štirih svetovalcev in obstaja celo nevarnost, da bi bil izvoljen predstavnik skrajne desnice. MSI namreč razpolaga v občinskem sve-

tu z osemimi svetovalci in kolikor ne pride do sporazuma med antifastičnimi svetovalskimi skupinami je možno, da bo v kraški gorski skupnosti, v kateri je prebivalstvo odlično antifastično in kjer je večina prebivalstva slovenske narodnosti, tudi predstavnik neofastične desnice, ki bi prav gotovo zaviral normalno delo skupnosti.

Na današnji seji bodo poleg tega imenovali člane komisije za dodelitev zemljišč gradbenim zadrugam na osnovi zakona št. 167. Gre za važna vprašanja, saj so bile gradbene zadruge ustanovljene že dalj časa in niso mogle pričeti graditi ljudskih stanovanj, ker je občinska uprava zavlačevala, kar je imelo težke posledice, saj so se med tem

časom zvišale cene materiala itd. Končno bodo na današnji seji tudi obravnavali zadržanje deželne uprave do ustanovitve seje konzorcije za javne prevoze, saj je dežela podpisala zlasti zasebne prevoznike in namerava menda podpirati samo medmestne proge, kar pa bi zelo resno prizadelo Trst.

Na prihodnji seji, ki bo v terek, 18. junija, bodo obravnavali načrte o gradnji gledališča, danes pa bo med drugim na dnevnem redu resolucija o petrolejskem pristanišču, ki jo bo vložila svetovalska skupina KPI v zvezi s številnimi novimi govoricami o pobudah za gradnjo naftovodov in širjenja že obstoječih zmogljivosti petrolejskega pristanišča.

V OKVIRU SKORAJŠNJEGA VELESEJMA

Na mednarodni lesni razstavi podjetja iz čezmorja in zaledja

Jugoslovanske izdelke bodo razstavili Slovenijales, Exportdrvo in Jugodrvo

Mednarodna lesna razstava na letošnjem 26. velesejmu bo nameščena v paviljonu C, to je v zgradbi, kjer je bila v zadnjih letih razstava mehaničnih izdelkov. Teh izdelkov bo letos manj kot po navadi, ne morda iz razloga, ker bi se ustrezna podjetja umaknila, temveč zato, ker bodo nastopila na posebni razstavi z naslovom «Tecnorama 74», na spredu na sejmščini pri Montebelu od 18. do 13. septembra. Na lesni razstavi bo tudi letos nastopilo več držav, in sicer Avstrija, Poljska, Jugoslavija in Gana, poleg tega pa so se nanjo prijavila številna pomembna podjetja iz Italije. Avstrija bo nastopila prek Zveznega sveta za lesno gošpodarstvo (BHWL) z Dunaja; njen prikaz bo urejen na temo «Design iz Avstrije». Jugoslavijo bodo na razstavi zastopala tri vodilna podjetja z lesnega področja, in sicer Slovenijales iz Ljubljane, Exportdrvo iz Zagreba in Jugodrvo iz Beograda. Poljska bo prisotna prek organizacije za izvoz lesa «Pagoda iz Varšave. Medtem ko bodo Avstriji in Jugoslovani poudarili zlasti končne izdelke lesne industrije, bodo Poljaki postavili v ospredje lesne polizdele. Gana bo nastopila prek organizacije Timber Marketing Board in bo razstavila parket, lesni mozaik, drobno pohištvo v domačem stilu in vrsto obrtniških izdelkov.

K temu je treba dodati še izbor lesnih izdelkov, ki ga bo obsegala razstava afriških dežel pridruženih Evropski gospodarski skupnosti, ki bo nameščena v priložni paviljonu H. Kar zadeva sodelovanje italijanskih podjetij z lesnega področja, naj navedemo zlasti nastop ravnateljstva za državne gozdove, ki deluje v okviru ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo. V okviru lesne razstave bo propagiralna svoje storitve tudi piranska «Splošna plovska», ki se med drugim ukvarja tudi s prevozom lesa na relaciji vzhodna Afrika - Jadransko morje.

ja do polnoči 18. junija. Avtomobilisti bodo morali odpraviti svoja vozila v sedečih ulicah: Ul. Aliraga, Ul. Capitelli, Ul. S. Silvestro, Ul. Riccardi, Trg Riccardo, Ul. Trionfo ter Ulica delle Mura.

S PREDINOČNJEGA SESTANKA NA OPĆINAH

Delegirani zakoni pomemben dejavnik za preobrazbo italijanskega šolstva

Predstavniki združenj staršev openskega didaktičnega ravnateljstva so se seznanili s to problematiko

V Prosvetnem domu na Općinah je bil predinočnjim zanimiv in koristen sestanek, ki ga je priredil osrednji odbor združenj staršev openskega didaktičnega ravnateljstva. Sestanek je bil sklican z namenom, da bi na njem razpravljali o številnih, večkrat iznešenih, ki tajejo slovensko šolo na tem področju Krasa, temveč je bil bolj informativnega značaja. Odprl je pogled predstavnikov združenj staršev iz krajev od Bazovice do Križa v tisto problematiko na šolskem področju, ki načetja z uvedbo delegiranih zakonov o kolegijskih svetih.

Delegirani zakoni o kolegijskih svetih novo poglavje v družbenih odnosih v Italiji. Delegirani zakoni namreč predvidevajo za jesen izvolitev posebnih svetov, ki jih bodo sestavljali poleg učnega osebja tudi predstavniki staršev in dijakov. S tem počasi prehajamo k demokraciji italijanskega šolskega sistema, čeprav se istočasno pojavljajo nevarnosti, da bodo skušali do ločeni nazadnjaški krogi instrumentalizirati to pridobitev ter jo vpreči v funkcijo svojih interesov.

Na to nevarnost so opozorili nekateri povabljeni na predinočnjem sestanku. Osrednji odbor združenj staršev je namreč povabil na sestanek slovenskega poslance Škerka, predstavnika šolskega sindikata CGIL, prof. Spadaro ter prof. Škerja, ki so nazorno osvetlili ta problem. Poslanec Škerk je v prvi vrsti orisal zakon o slovenskem šolstvu. Naštel je glavne pridobitve, ki jih zakon prinaša ter razne pomanjkljivosti pri njegovem izvajanju. Škerkov oris je dopolnil prof. Škerj, ki je posebej poudaril pomen in vlogo deželne komisije za slovensko šolo, ki jo predvideva zakon Škerk-Belci. S komisijo se za slovensko šolo v Italiji odpirajo nove perspektive, je dejal prof. Škerk, vendar bo od celotne slovenske narodnostne skupnosti odvisno, do kakšne mere bo ta komisija lahko učinkovita.

Specifično o delegiranih zakonih o kolegijskih svetih je nato spregovoril prof. Spadaro, ki je izčrpan orisal vlogo, ki bi jo morali imeti novi organi pri povezovanju šole z družbeno-gospodarskimi dejavniki. Tudi ob tem bo uspeh nove pridobitve zagotovljen predvsem od zavezane vključevanja in zanimanja naprednih demokratičnih sil. Prof. Škerj se je tega vprašanja dotaknil predvsem z vidika učnika, ki ga bo izvajanje delegiranih zakonov o kolegijskih svetih imelo na slovensko šolo. Dejaj je, da bi na ravni posameznih šolskih svetov ne smeli imeti negativnih posledic za slovensko šolstvo, drugače pa je, če gledamo na širše okrajne svete. Nevarnost je, da bi v teh svetih imeli slovenski predstavniki le malo besede in bi bila zato usoda slovenske šole prepučena na milost in nemilost naklonjenosti ali nenaklonjenosti italijanskih svetovalcev. Zato je prof. Škerj predlagal, da bi se morala slovenska narodnostna skupnost zavzemati za enotno okrajno sveto za slovensko šolo tako na Tržaškem kot na Gorškem. Predstavniki združenj staršev so na predinočnjem sestanku ta predlog sprejeli ter naslovili na deželnega odbornika za šolstvo pisno s sledočim besedilom: «Delegirani zakoni o kolegijskih svetih do- ločajo, da bodo posamezne dežele predlagale ministrstvu za prosveto določitev števila okrajnih svetov v svoji deželi. Zato predlagamo, da bi za slovensko šolo na Tržaškem in Gorškem bila ustanovljena dva posebna enotna okrajna sveta».

OB ŠESTDESETLETNICI ČRTOMIRA KOLENCA

Ugledni družbeno - politični delavec Črtomir Kolenec slavi danes šestdesetletnico svoje življenjske poti. Rodil se je 14. junija 1914 v Zagorju ob Savi, večidel svojega življenja pa je preživel na Primorskem, kjer je opravljal številne pomembne funkcije. Z njegovim imenom so povezane vse pomembnejše etape boja za združitve Slovenskega primorja in Istre z matično domovino in tudi pozneje, ko je slo in ko se gre za uveljavitev določil londonskega memoranduma. Črtomiru Kolencu sem ob obisku najprej prisrčno čestital k njegovemu življenjskemu jubileju — seveda tudi v imenu uredništva in bralcev Primorskega dnevnika, nato pa sva se zapletla v nevezani pomenek.

— Navada je, da se začne pomenek z jubileantom z njegovimi mladimi leti. Preživel si jih v rudarskih revirih in menda ni treba posebej poudarjati, da se je toj pogled na življenje oblikoval v delavskem okolju. Morda bi iz tistega razdobja izluščila tvoje delovanje na ljubljanski univerzi.

— Na ljubljanski univerzi sem študiral in diplomiral na pravni fakulteti. Organizacijsko sem delal predvsem v društvu slušateljev pravne fakultete, kjer sem bil tudi nekaj časa predsednik hkrati pa sem bil tudi predsednik medstrokovnega odbora vseh ljubljanskih študentov in diplomiranih na pravni fakulteti. Organizacijsko sem delal predvsem v društvu slušateljev pravne fakultete, kjer sem bil tudi nekaj časa predsednik hkrati pa sem bil tudi predsednik medstrokovnega odbora vseh ljubljanskih študentov in diplomiranih na pravni fakulteti.

fakultet. Naše delo je bilo usmerjeno k boju za celovitost ljubljanske univerze. Pozneje, ko smo se neposredno približali vojni, pa smo ustanovili tako imenovani akademski narodni bodi, v katerega so se vključile vse napredne politične skupine. Spominjam se, da smo se začeli tudi konkretno pripravljati za sponpad z nacizmom, saj smo točno vedeli, da bo do tega sponpada tudi prišlo. Med drugim smo imeli tudi redne vojaške vaje, ki so bile občasne za vse študente. Lahko rečem, da je bil akademski narodni bodi v bistvu že nekak zametek politične Oslobojinske fronte in ta bod je se leta 1941 tudi vključil v to organizacijo.

— Iz vojnih let, ki si jih preživel kot aktivist OF v Ljubljani in pozneje kot interniranec v Italiji, se gotovo spominjaš vrsto dogodkov.

— Dogodkov je bilo vse polno. V Ljubljani sem bil član trilateralne skupine, ki je imela nalogo okrog današnje Cankarjeve ceste organizirati učilne odbore OF. Uspešno smo vključili mnogo mladih ljudi, ki so se udeleževali listkovnih, napisnih in drugih akcij. Delo je bilo nevarno, morali smo biti skrajno previdni in natančni, vendar smo imeli uspehe. Junija 1942. leta so me odpeljali v internacijo v Gonars. Tu smo v vsaki baraki organizirali OF, ki je skrbelo za politično vzgojo internirancev, dogovarjali smo se, kako reagirati na ukrepe taboriščnih oblasti, hkrati pa smo se tudi pripravljali na odhod v partizane.

— Kot pravnik si v partizanih sodeloval pri formiranju novega, partizanskega sodstva. Morda, be- sedo, dve o tem.

— Kot pravnik so me povabili takoj, ko se je začelo formirati partizansko sodstvo. Do takrat sem delal kot šef propagandnega oddelka v 30. diviziji. V sodnem oddelku IX. korpusa sta bila med drugimi tudi dr. Danilo Dougan in dr. Boris Puc. Naša naloga je bila, da kot pravnik vzpostavimo to pomembno organizacijo v naši vojski in da jo potem izpopolnjujemo. Po vseh brigadah so ustanovili sodišča, prav tako po odredih, medtem ko je

LJUBAN OMLADIČ

(Nadaljevanje na 6. strani)

Razstave

V Tržaški knjigarni bo do 17. t.m. razstavljali linoreze in barvne risbe student Marko Oblak iz šole prof. Avgusta Cermega.

V galeriji Retiori — Tribbio 2 je odprla razstavo svojih del Gianna Marini.

V galeriji Forum bodo do 15. junija razstavljali svoja dela Caramori, Celli, Devetta, Mascherini, Palčić, Predonzani, Righi, Rogisnago, Sormani in Spacal.

V galeriji Torbandena bo do 15. junija razstavljala svoja dela Carla Tolomeo.

V umetniški galeriji «C. Sofianopulo (Trg Papa Giovanni, 6) so odprli razstavo del slikarjev F. von Kirchmayra in C. Piccone.

V galeriji Mignon (Korso šte. 9) je razstava del slikarja Emilia Primossija. Razstava bo odprta do 15. junija.

V koprski galeriji «Medusa» sta odprla razstavo svojih grafik Stefan Galic in Marjan Kravos.

V tržaški galeriji Tommaso je odprla razstavo svojih del znani likovnik Enrico Paulucci.

V občinski galeriji Megi Pepeu razstavlja svoja dela.

Jutri, 15. junija 1974, bo v galeriji «Retiori — Tribbio 2» na Starem trgu 6 odprla razstavo svojih del Milančanka Bruna Tavazzi, ki bo v našem mestu razstavljala od 5. junija.

Jutri, 15. junija 1974, ob 17. uri bo v galeriji «Torbandena» v istoimenski ulici odprla razstavo tržaški slikar Giordano Sedmak, ki bo razstavjal do konca meseca.

V galeriji ENDAS, v Ul. Zudeeche razstavlja skupina tržaških likovnikov v okviru letošnjega desetega tekmovanja za kupo ENDAS. Razstava bo odprta do 28. junija.

V galeriji S. Maria Maggiore, v Ul. Collegio 6 bo jutri 15. junija odprla razstavo svojih del Mario Besarione, ki bo razstavljala do konca meseca.

V razstavišču Galleria degli artisti, na Bancovnem trgu 3 bo jutri 15. t.m., ob 16.30 odprla svojo razstavo tržaška slikarja, ki se podpisuje z imenom Pama. Razstavlja bo do 25. junija.

Jutri, 15. junija, bo sredi Rima, v galeriji «Colosseo» odprla razstavo svoj del naš tržaški likovnik Demetrij Čej, ki bo razstavljala do 30. junija.

Slovenski dijaški dom «Srečko Kosovel» Trst, Ul. Ginnastica 72 — Campo S. Luigi 11, tel. 793-167 in 722-246 prevaja od 1. do 30. avgusta letos

TECAJ ZA POPRAVNE IZPITE za dijake nižjih in višjih srednjih šol. Vpisovanje vsak delovni dan od 9. do 12. in od 17. do 19. ure, do vključno 26. junija.

Naznanjamo žalostno vest, da nas je s kratki, a mučni boleznijo, za vedno zapustil naš dragi mož, oče, nono in brat

ANTON BOŽIČ (BOSSI) Pogreb dragega pokojnika bo danes, 14. junija, ob 15.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice.

Zaljubljeni žena Mira, hči Sonja, vnuk Denis, zet Herod, sestri in brata z družinami ter drugo sorodstvo Trst, 14. junija 1974

Pevski zbor «Fantje izpod Grmade» priredi v nedeljo, 16. junija, v Medji vasi LJUDSKI PRAZNIK Ob 17. uri otvoritev ob 19. uri kulturni program. Zvečer zabava z ansamblom Iga Radovića. Delovali bodo dobro založeni kiosk.

Kino

Ariston — I.N.C. 16.00—22.00 «E di Shaul e dei sicari sulle vie di Damasco». Barvni film. Nazionale 16.00 «La musica nelle vene». Victoria Zimny, R. Pellegrin. Prevedevano mladini pod 18. letom. Barvni film. Excelsior 16.00 «L'uomo che uccise se stesso». Roger Moore in Olga George Picott. Barvni film. Grattacielo 16.30 «Qui Montecarlo... Attenti a quei due». Tony Curtis in Roger Moore. Barvni film. Fenice 16.00 «Ingrid sulla strada». F. R. Coluzzi in E. M. Salerno. Prevedevano mladini pod 18. letom. Eden 15.30 «Il portiere di notte». Barvni film. Igrajo Dirk Bogarde, Charlotte Rampling, Philippe Le Roy in Gabriele Ferzetti. Prevedevano mladini pod 18. letom. Ritz 15.30 «La banda di Harry Spikes». Lee Marvin. Barvni film. Prevedevano mladini pod 14. letom. Aurora 16.30 «America 1929 — Smeritanti senza pietà». Prevedevano mladini pod 18. letom. Capitol 15.30 «Come eravamo». Barvni film. Cristallo 16.30 «I tre avventurieri». Alain Delon. Barvni film. Impero 16.30 «L'Americano». Barvni film. Filodrammatico 16.00 «Le calde cugine». Moderno 16.30 «Anche se volessi lavare, rare, che faccio?». Barvni film. Ideale 16.00 «Ku fu? Dalla Sicilia con fuore». Franco Franchi, Irina Malceva. Barvni film. Vittorio Veneto 16.30—21.30 «Il ponte sul fiume Kwai». W. Holden, A. Guinness, I. Hawkins. Abbazia 16.30 «Il mio nome è Mello» (M come morte). V glavni vlogi igra Robert Wood. Barvni vester. Astra 16.30 «Wu Kung, la mano della vendetta». Prevedevano mladini pod 14. letom. Radio 16.00 «Il solitario del west». I. gra Charles Bronson. Barvni film.

Izleti

SPDT organizira v nedeljo, 16. t.m. izlet v Brkine. Popoldan bo obisk turistične jame Dinince pri Markovčini, popoldan pa se bo izlet nadaljeval v Odolino v Brkinih. Zbirališče ob 7.45 na glavni avtobusni postaji. Odhod avtobusa v Markovčino ob 8.10.

SPDT priredi 29. in 30. junija t.l. dvodnevni avtobusni izlet v Logarsko dolino in Kamniške Alpe. Za turiste bivanje v Planinskem domu v Logarski dolini in izleti v okolico. Za planince pa izlet iz Rogovilca čez Robanov kot na Kočekov dom pod Korotico. Drugi dan vzpon na Ojstrico in povratek v Logarsko dolino. Začetek vpisovanja bo naknadno javljen.

Včeraj - danes

Danes, PETEK, 14. junija METOD 20.55 — 5.15 in zatone ob 20.55 — Dolžina dneva 15.40 — Lu- na vzhide ob 1.16 in zatone ob 14.38. Jutri, SOBOTA, 15. junija VID

Vreme včeraj: najvišja temperatura 18,5 stopinje, najnižja 12,7 stopinje, ob 19. uri 18,2 stopinje, zračni pritisk 1007,3 mb, stanovitven, veter 5 km na ur, zahodni, vlažna 50-odst. nebo 3 desetinke pooblačeno, morje rahlo razbijano, temperatura morja 18,6 stopinje.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure) A. Barbo, Trg Garibaldi 4; Godina, All'Aliga, Ul. Ginnastica 6; Chiari, Crotti, Ul. Tor S. Piero 2. NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30.) All'Alabarda, Istrska ulica 7; de Lettenberg, Trg S. Giovanni 5; S. Andrea, Trg Venezia 2.

LFKARNE V OKOLICI Boljunec (tel. 228-124); Bazovica (tel. 226-165); Općine (tel. 211-001); Prosek (tel. 225-141); Božje polje; Zgonk (tel. 225-596); Nabrežina (tel. 200-121); Sesljan (tel. 209-197); Zavelje (tel. 213-137); Milje (tel. 271-124).

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA TRST - UL. F. FILZI 10 - TEL. 38-19, 38-045

URADNI TECAJ BANKOVCEV 12. junija 1974 Ameriški dolar 657.— Funt sterling 1570.— Švicarski frank 218.50 Francoski frank 133.40 Nemška marka 259.40 Avstrijski šiling 35.80 Dinari debeli 42.— drobni 42.—

MENJALNICA vseh tujih valut

V OKVIRU SPORAZUMA ALPE ADRIA

Izmenjava blaga v vrednosti 2,5 milijarde lir v vsaki smeri

Prošnje sprejema vladni komisariat do 28. junija letos

Zunanjetrgovinski oddelek generalnega vladnega komisariata za deželo Furlanijo - Juljsko krajino obvešča prizadete trgovce, da je ministrstvo za zunanjo trgovino sporazumno s pristojnimi jugoslovanskimi oblastmi dovolilo tudi za letošnje leto izvedbo «posebnega sporazuma Alpe Adria». Sporazum se nanaša na trgovinsko izmenjavo med podjetji iz italijanskega in jugoslovanskega obmejnega pasu in predvideva izmenjavo raznih vrst blaga v skupni vrednosti 2,5 milijarde lir v vsaki smeri. Na našem področju se ugodnosti sporazuma lahko poslužijo podjetja s sedežem v tržaški, gorški, videmski in pordenjski pokrajini. Ustrezne prošnje morajo prispeti na zunanjetrgovinski oddelek komisariata najkasneje do 28. junija letos. Prošnje, ki bi prispelo pozneje, se bodo upoštevale le v primeru, da bi bili posamezni kontingenti neizčrpani. Za uvoz kmetijskih pridelkov, ki spadajo v pravilnik Evropske gospodarske skupnosti, veljajo določila EGS.

in filmi 50, rekviziti za šport, lov in ribolov 50, električni material 500, stroji in nadomestni deli 300, nadomestni deli za kolesa, motorje, avtomobile in druga vozila 300 milijonov lir.

Smrtne posledice prometne nesreče

Včeraj dopoldne je v tržaški bolnišnici umrl 56-letni težak Carlo Pipitone iz Zindisa pri Miljah, ki je predinočnjim komaj 17-letni jamar Karel Debeljak. Med vračanjem iz jame mu je spodrsnilo in je stromoglavil v globino. Včerajšnjemu polaganju venca so prisotni bili tudi člani nekaterih drugih jamarških organizacij.

● Zaradi gledališke prireditve na odprtem, ki bo v ponedeljek, 17. junija, na Trgu Barbacan, je župan odredil izpraznjenje omejenega trga ter okoljskih ulic od polnoči 16. junija.

Polaganje venca pred jamo, kjer se je ponesrečil K. Debeljak

Včeraj popoldne so člani jamarške skupine «K. Debeljak» iz Trsta položili venec k vходу v kraško jamo pri openski železniški postaji, kjer se je pred 26 leti ponesrečil komaj 17-letni jamar Karel Debeljak. Med vračanjem iz jame mu je spodrsnilo in je stromoglavil v globino. Včerajšnjemu polaganju venca so prisotni bili tudi člani nekaterih drugih jamarških organizacij.

PO TATVINI V SESLJANSKEM KAMNOLOMU

Policija našla 214 detonatorjev in 500 metrov vžigalne vrvice

Agenti sesljskega komisariata javne varnosti, ki ga vodi dr. Cozzi, so včeraj v luknji ob staro neuporabni sprožilci dinamitnih nabojev (na sliki). Miner kamnoloma je prepoznal vse najdeno blago. Na kraj najdbe so se podali izvedenci znanstvenega oddelka tržaške kvesture in vodstvo političnega oddelka, ki mu načeljuje dr. Volpe. Nekoliko čudno je dejstvo, da niso našli vse-

giranih zakonov o kolegijskih svetih novo poglavje v družbenih odnosih v Italiji. Delegirani zakoni namreč predvidevajo za jesen izvolitev posebnih svetov, ki jih bodo sestavljali poleg učnega osebja tudi predstavniki staršev in dijakov. S tem počasi prehajamo k demokraciji italijanskega šolskega sistema, čeprav se istočasno pojavljajo nevarnosti, da bodo skušali do ločeni nazadnjaški krogi instrumentalizirati to pridobitev ter jo vpreči v funkcijo svojih interesov.

Na to nevarnost so opozorili nekateri povabljeni na predinočnjem sestanku. Osrednji odbor združenj staršev je namreč povabil na sestanek slovenskega poslance Škerka, predstavnika šolskega sindikata CGIL, prof. Spadaro ter prof. Škerja, ki so nazorno osvetlili ta problem. Poslanec Škerk je v prvi vrsti orisal zakon o slovenskem šolstvu. Naštel je glavne pridobitve, ki jih zakon prinaša ter razne pomanjkljivosti pri njegovem izvajanju. Škerkov oris je dopolnil prof. Škerj, ki je posebej poudaril pomen in vlogo deželne komisije za slovensko šolo, ki jo predvideva zakon Škerk-Belci. S komisijo se za slovensko šolo v Italiji odpirajo nove perspektive, je dejal prof. Škerk, vendar bo od celotne slovenske narodnostne skupnosti odvisno, do kakšne mere bo ta komisija lahko učinkovita.

Specifično o delegiranih zakonih o kolegijskih svetih je nato spregovoril prof. Spadaro, ki je izčrpan orisal vlogo, ki bi jo morali imeti novi organi pri povezovanju šole z družbeno-gospodarskimi dejavniki. Tudi ob tem bo uspeh nove pridobitve zagotovljen predvsem od zavezane vključevanja in zanimanja naprednih demokratičnih sil. Prof. Škerj se je tega vprašanja dotaknil predvsem z vidika učnika, ki ga bo izvajanje delegiranih zakonov o kolegijskih svetih imelo na slovensko šolo. Dejaj je, da bi na ravni posameznih šolskih svetov ne smeli imeti negativnih posledic za slovensko šolstvo, drugače pa je, če gledamo na širše okrajne svete. Nevarnost je, da bi v teh svetih imeli slovenski predstavniki le malo besede in bi bila zato usoda slovenske šole prepučena na milost in nemilost naklonjenosti ali nenaklonjenosti italijanskih svetovalcev. Zato je prof. Škerj predlagal, da bi se morala slovenska narodnostna skupnost zavzemati za enotno okrajno sveto za slovensko šolo tako na Tržaškem kot na Gorškem. Predstavniki združenj staršev so na predinočnjem sestanku ta predlog sprejeli ter naslovili na deželnega odbornika za šolstvo pisno s sledočim besedilom: «Delegirani zakoni o kolegijskih svetih do- ločajo, da bodo posamezne dežele predlagale ministrstvu za prosveto določitev števila okrajnih svetov v svoji deželi. Zato predlagamo, da bi za slovensko šolo na Tržaškem in Gorškem bila ustanovljena dva posebna enotna okrajna sveta».

Dva ranjena pri Irčenju z motorjem Na cesti Bazovica — Pesek, pri odcepu za Drago, sta se sinoči okrog 21. ure ponesrečila 28-letni študent Loris Pascolat iz Ul. Ghirlandola 5 ter 27-letna uradnica Luciana Vioda iz Ul. Panebianco 4. Z motorjem Suzuki sta trčila v avto fiat 125, ki je nenadoma privo- lila s stranske ceste na glavno. O- ba so po prevozu v bolnišnico spre- jeli na ortopedski oddelk zaradi kostnih zlomov na nogah ter ran in udarcev po vsem telesu. Zdraviti se bosta morala približno 50 dni.

Policija zajela tolop tatinskih mladeničev V noči med 29. in 30. majem so neznanjati tatovi vliomili v več parkiranih avtomobilih na Općinah ter iz njih odnesli vrsto predmetov. Prijave so se kar vtrlele in agenti letetelega oddelka so se morali precej truditi, da so prišli na sled tatinskih tolp ter jo zajeli. Pod tožbo številnih tativin so namreč pripravili ter izpustili na časno svobodo pet mladeničev med 19. in 25. letom. Eden od teh, 22-letni Mario Clari, je prijavljen sodišču zaradi aradnega ropu. V noči med 16. in 17. majem je namreč napa- del 57-letnega ribiča Emilia Car- niela.

giranih zakonov o kolegijskih svetih novo poglavje v družbenih odnosih v Italiji. Delegirani zakoni namreč predvidevajo za jesen izvolitev posebnih svetov, ki jih bodo sestavljali poleg učnega osebja tudi predstavniki staršev in dijakov. S tem počasi prehajamo k demokraciji italijanskega šolskega sistema, čeprav se istočasno pojavljajo nevarnosti, da bodo skušali do ločeni nazadnjaški krogi instrumentalizirati to pridobitev ter jo vpreči v funkcijo svojih interesov.

Na to nevarnost so opozorili nekateri povabljeni na predinočnjem sestanku. Osrednji odbor združenj staršev je namreč povabil na sestanek slovenskega poslance Škerka, predstavnika šolskega sindikata CGIL, prof. Spadaro ter prof. Škerja, ki so nazorno osvetlili ta problem. Poslanec Škerk je v prvi vrsti orisal zakon o slovenskem šolstvu. Naštel je glavne pridobitve, ki jih zakon prinaša ter razne pomanjkljivosti pri njegovem izvajanju. Škerkov oris je dopolnil prof. Škerj, ki je posebej poudaril pomen in vlogo deželne komisije

Šolske vesti

Ravnateljstvo srednje šole «Simon Gregorčič» iz Doline vabi na ogled razstave risb in drugih šolskih izdelkov svojih učencev v prostorih torklje v Dolini. Razstava bo odprta v soboto popoldne in v nedeljo.

Srednja šola «Isto Gruden» v Narbrenju vabi starše in prijatelje mladih na zaključno šolsko prireditev, ki bo v dvorani prosvetnega društva «Isto Gruden» v Narbrenju 16. t.m., ob 17. uri. Istega dne bo na sedežu šole razstava risb in ročnih del. Od 10. do 12. ure. Razstava bo odprta jutri popoldne in v nedeljo.

Ravnateljstvo državnega učiteljskega A. M. Slomšek v Trstu sporoča, da se vstopni izpiti za posamezne razrede začne 17. junija, ob 8.30 s pisne. Na naloge iz slovenščine. Razpored izpitolov je razobesen na šolski oglasni deski.

Na znanstvenem liceju «France Prešeren» bodo dijaki razstavliali svoje risarske izdelke od jutri, 15. do vključno sobote, 22. junija. Razstava bo odprta vsak delavnik od 10. do 12. ure.

UČNI USPEHI NA SLOVENSКИH NIŽJIH SREDNJIH ŠOLAH

SREDNJA ŠOLA «IVAN CANKAR» SV. JAKOB

I. a - Izdelali so: Suzana Javornik, Martina Samsa, Ingrid Vignini, Iviana Zadnik, David Biasina, Roberto Crescevic, Samo Ferluga, Rajko Pertot, Elio Scarpa, Erika Slama, Štirje dijaki imajo popravne izpite, trije so bili odklonjeni.

I. b - Izdelali so: Barbara Campana, Maura Cepar, Mirjam Pecchiari, Romana Pecchiari, Tatjana Škrlič, Michela Vassallo, Floriano Macor, Sergio Stancic, Franco Zugna. Trije dijaki imajo popravne izpite, dva sta bila odklonjena, eden pa neocenjen.

II. a - Izdelali so: Jožica Mržek, Marina Orel, Erika Roncelli, Tatjana Smerdel, Dora Tomsich, Laura Valli, Milena Vrabez, Mauro Lorenzi, Marko Mesesnel, Igor Švab. Trije dijaki imajo popravne izpite.

dva sta odklonjena. II. b - Izdelali so: Nadja Apolinio, Elisabetta Bossi, Barbara Corrosset, Cristina Cupin, Bruno Francos, Nadja Godina, Elisabetta Ursic, Darij Andlovic, Aldo Cunja, Boris Gruden, Aleksander Jančar. Štirje dijaki imajo popravne izpite. III. - Petnajst dijakov je pripuščeni k zrelostnemu izpitu.

SREDNJA ŠOLA «F. ERJAVEC» - ROJAN

I. r. - Izdelali so: Borut Bajc, Walter Kerpan, Aleksander Sancin, Nadja Furlan. Šest dijakov ima popravne izpite, štirje pa so bili odklonjeni.

II. r. - Izdelali so: Igor Ambrosi, Igor Poljšak, Darko Pulic, Walter Starc, Ana Marija Basa, Elzabeta Pertot, Graziela Pertot, Marina Počkaj, Marina Ukmari. En dijak ima popravne izpite, eden pa je odklonjen.

III. r. - K zrelostnemu izpitu je bilo pripuščeni vseh 14 dijakov.

Vpis v slovenske osnovne šole

Didaktična ravnateljstva sporočajo, da bo na vseh osnovnih šolah na Tržaškem vpisovanje učencev v 1. razred vsak dan od 9. do 12. ure.

Znanstveni licej «France Prešeren» vabi na zaključno šolsko prireditev, ki bo jutri, 15. junija 1974, ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu, UL Petronio 4. Na sporedu bo Linhartova veseloigra v dveh dejanjih «Zupanova Micka». Igrali bodo dijaki 3. razreda. Režija prof. France Škerlič. Pred igro bodo nagajeni najboljši dijaki. Med odmorom bo modna revija, ki jo prereja dijakinje strokovnega zavoda za industrijo in obrt. Vabila so na razpolago v tajništvu znanstvenega liceja.

Delavski svet tovarne SAFOG v Gorici zavrača očitke na račun delavstva

Za morebitno slabo finančno poslovanje tovarne so krivi upravitelji, ne pa delavci - Proizvodnja se je kljub vsemu v zadnjih letih dvignila

Pred časom so nekateri deželni svetovalci poslali deželnemu odborniku za industrijo Nereu Stopperju interpelacijo, s katero so hoteli izvedeti kakšni so pogoji za uspešno nadaljevanje dela v tovarni SAFOG v Gorici. To v zvezi z govoricami, da se tovarna SAFOG nahaja v hudi finančni stiski in v krizi in da jo bodo morda zaprli. Deželni odbornik je zaprosil za informacije vodstvo podjetja za državne udeležbe Finmeccanico in njen odgovor je nato posredoval deželni svetovalcem, ki so mu bili poslali vprašanje.

Ta odgovor deželnega odbornika Stopperja ni zadovoljil tovarniškega sveta tovarne SAFOG, v katerem so zastopniki sindikatov CGIL, CISL in UIL. Delavci so ogorčeno sprejeli Stopperjev odgovor in tovarniški svet zahteva z njim sestanek. Izvod pisma Stopperja je tovarniški svet poslal tudi načelnikom skupin v deželnem svetu, predsedniku pokrajine in goriskemu županu.

V pismu izreka tovarniški svet obžalovanje, ker je deželni odbornik zaprosil za informacije delodajalca in posredoval nato deželni svetovalcem njihov odgovor, ni pa se pozanimal pri sindikatih in tovarniškem svetu kakšno je njihovo mnenje.

Tovarniški svet nima jasnih pojmov, trdijo sindikalisti. V zadnjih letih so porabili za obnovitev naprav okrog 800 milijonov lir, vendarle brez jasnega načrta. V pismu odborniku Stopperju sindikalisti omenjajo nekatere nakupe in prodaje strojev. Vse to, trdijo sindikatisti, je bilo napravljeno nena-

črtno in z izgubo. To pa ne zaradi velikega števila bolezni ali nesodelovanja delavstva. Krivdo je treba iskati v vodstvu tovarne. To skuša izkiniti krivdo na delavstvo. V tovarni SAFOG precej delavcev bo luje na silnikih; precej nesreč na delu se pripeti v raznih oddelkih, ker niso blago in stroji primerno urejeni tako kot bi bili morali; plače niso take kot v drugih tovarnah, kjer se vrši isto delo.

Delavstvo si prizadeva, da bi čimveč doprineslo k dobremu uspehu tovarne, trdijo sindikatisti. Od leta 1969 do današnjega dne je ostalo število zaposlenih na isti ravni (330 v letu 1969, 328 letos konec marca). V istem času pa se je precej dvignila proizvodnja ne samo količinski marček sorazmerno vsakega uslužbenca. V letu 1969 so proizvedli 2.998.380 ton blaga, kar je pomenilo 9.086 ton blaga na posameznika zaposlenega (tedaj so delali 44,50 ure tedensko). Lani so proizvedli 4.643.092 ton ali 13.737 ton na posameznika.

V letošnjih prvih treh mesecih so proizvedli 1.368.408 ton blaga, kar pomeni letno 16.688 ton na posameznika. Letos ima delovni teden 40 ur.

Sindikati torej menijo, da pade krivda za slabo finančno stanje izključno na vodstvo tovarne.

Tajništvo PSI o političnem položaju

Pokrajinsko vodstvo socialistične stranke v Gorici je razpravljalo na svoji zadnji seji o položaju, ki je nastal v državi po odstopu Rumorjeve levosredinske vlade. Do spora med socialisti in demokristjani je prišlo, ker ni hotela PSI odobriti protidelavske gospodarske politike ministra Colomba.

Ko so na isti seji obravnavali politični položaj na Goriškem, so ugotovili, da je dejansko prišlo do imobilizma v raznih uravah po krivdi krščanske demokracije in njenih konservativnih zaveznikov. To se pozna, trdi poročilo PSI, zlasti v pokrajinski upravi.

V Gorici kongres «Psihatria democratica»

V dvorani UGG v Gorici bo 22. in 23. junija prvi vsedravninski kongres združenja «Psihatria democratica». Nekaj članov psihiatra in drugo bolnišnično osebje, zagovarjajo sodobne zdravstvene metode. Med vodilnimi ljudmi v tem združenju je prof. Basaglia, član in direktor umobolnice v Trstu, poprej pa direktor goriske psihiatrčne bolnišnice.

Na srečanju bodo prisotni odbornik za zdravstvo dr. Nardini, odbornik za turizem Devetaj in predsednik tržaške pokrajine Zanetti. Pričakujejo, da bo za to priložnost prišlo v Gorico več kot 500 udeležencev iz vseh krajev države.

RAZSODBA SODIŠČA V GORICI ODPUŠČENA SINDIKALISTA SPET SPREJETA V SLUŽBO

Na goriskem sodišču so izrekli prvo razsodbo o nezakonitosti odpusta sindikalnih predstavnikov kot je predvideno v statutu delavcev. Podjetje Comoli, ki ima gorisko zastopstvo turinske avtomobilske tovarne, je pod pretvezo skrčenja števila zaposlenih zaradi krize v prodaji avtomobilov, odpustilo pred dvema mesecema uradnika Alberta Asara in Luigija Moronija. Oba sta bila člana sindikalnega sveta v podjetju in sindikat CISACAT - CISL, v katerem sta bila vpisana, je proti odpustu protestiral ter zahteval njegov pre-

ključ. Podjetje ni temu ugodilo, zaradi česar je sindikat prijavil zadevo sodišču.

Sindikalni zastopnik na sodišču je bil odv. Luigi Genovesse, podjetje je branil odv. Domenico Munafo, sodnik je bil dr. Trotta. Po prikazu stališč obeh strank je sodnik izrekel razsodbo. Odpust obeh sindikalnih predstavnikov je neveljavna, oba morata sp. na isto delovno mesto, kjer sta bila zaposlena pred odpustom; podjetje jima mora izplačati tudi prejemke za ves čas, ko sta bila doma.

Priloge na deželni kongres CISL

Na splošnem svetu CISL pokrajine Gorica so govorili o sindikalnih in splošnih vprašanjih in zlasti o zaposlitvi, kupni moči mezd in dvigu proizvodnje. S tem v zvezi so ocenili odnose med sindikati in gospodarji ter stališča, ki so se izoblikovala na ravni kategorij in v podjetjih. Splošni svet je izrazil solidarnost z bojem nekstinskih delavcev in delavcev SNIA v Zdravstveni pričiakuje, da bo na sestanku na ministrstvu za delo prevladovalo tržno stališče in da bo tudi dežela posredovala za hitro rešitev spora.

Na sestanku so poglobili teme, ki jih je pokrajinski tajnik Padovan zajel v svojem poročilu in ki bodo podlaga razprave o sindikalni politiki na sobotnem deželnem kongresu CISL v Marini pod Nabrežino. Medtem pa je tukaj kadencijski postopek za določitev sindikalnih predstavnikov v splošni deželni svet sindikalne organizacije.

NA SPORU JE RAZPRAVA O RESOLUCIJAH

Danes popoldne se sestane občinski svet v Gorici

Komunisti predlagajo popravek deželnega zakona o zdravstvenih konzorcijih in izredno finansiranje bolnišnic

Danes ob 18.30 se v Gorici sestane občinski svet. Za to sejo so dali na dnevni red tri resolucije, dve komunistični in eno demokristjansko. Komunistični resoluciji obravnavata način ustanavljanja zdravstvenih konzorcijev in izredno državno finansiranje bolnišnic. O tem vprašanju razpravljajo v zadnjem času vsi občinski sveti, ker je po deželnem zakonu predvidevanje enot v konzorcije ter bosta po tem zakonu v pokrajini Gorica ustanovljena dva konzorcija, za severni in za južni del pokrajine. Že ob razpravi na seji občinskega sveta o reformi zdravstva, še posebno pa v stališču, ki ga je stranka objavila v svojem tiskovnem sporočilu, je prišlo do izraza drugačni stališče KPI kot pa ga predvideva deželni zakon. V okviru nove vse državne zdravstvene službe naj bi se po predlogu KPI bolnišnice kot samostojne ustanove ukinile, njihovo premoženje in naprave pa naj bi prešle v last dežele, upravo nad razlašeno lastnino pa naj prevzame enote. Stranka nadalje poudarja, da bolnišnice nimajo demokristjanske uprave ter naj zato, v pričakovanju ustanovitve vse državne zdravstvene storitosti, zdravstvene strukture bolnišnic in drugih ustanov upravljajo občine in njihovi konzorciji na podlagi sklepanja konvencij. Stranka poziva deželno upravo, naj v tem smislu popravi svoj zakon in ga prilagodi smernicam zdravstvene reforme.

V drugi resoluciji svetovalci KPI v Gorici predlagajo, naj država svoje izredno finansiranje bolnišnic izvrši preko deželnih uprav. V svoji resoluciji svetovalci opisujejo izredno težaven finančni položaj bolnišnic, ki nimajo sredstev za plačevanje osebja in dobaviteljev. Polovica je postal nezavest zaradi kroničnega primanjkljaja zdravstvenozavarovalnih zavodov, zaradi velikih interesov, ki dvigajo cene zdravstvenih storitev. Svetovalci pozivajo vlado, da premosti sedanje težave z uresničitvijo obljube državljanom in sindikalnim organizacijam glede ustanovitve zdravstvene službe, ker edino ta reforma lahko odpravi sedanji arhaični sistem.

Demokristjanska resolucija pa se nanaša na položaj v občinski glasbeni ustanovi. Svetovalci KD najprej opisujejo težaven položaj ustanove ter se zahvaljujejo osebju, ki za ceno lastnih materialnih žrtev skrbi za normalni potek šolskega pouka. Ker ima ta ustanova pomembno vlogo pri oblikovanju človeka, zlasti zaradi pomanjkanja glasbene vzgoje na šolah, ji je potrebno pomagati. Finančno plan predloži svetovalcev KD urejati goriška hranilnica z vsakoletnim obilnim prispevkom, dežela pa z zakonskim vsakoletnim finansiranjem te ustanove.

Slavko Rebec dobil srebrno priznanje Jamarske zveze Slovenije

Petčlanska delegacija jamarskega kluba «Kraški krti» je sodelovala na rednem občnem zboru Jamarske zveze Slovenije, ki je bil 8. in 9. junija v Kranju. Na občnem zboru so bila zanimiva poročila o najnovejših odkritjih v našem podzemlju. Za organizacijsko in raziskovalno delo je srebrno priznanje Jamarske zveze Slovenije dobil tudi predsednik «Kraških krtov» Slavko Rebec.

Demetrij Čej razstavlja v Rimu

Naš zamejski slikar Demetrij Čej bo od sobote, 15. junija, do konca meseca razstavljal svoje slike v galeriji Colosseo, UL San Giovanni in Laterano 276. Odprtje razstave bo jutri ob 19. uri. Čej je skupinsko v Rimu že razstavljal, ta pa bo prva njegova samostojna razstava v italijanski prestolnici.

V Krmini nastopijo «I trovieri»

Danes ob 21.15 bo v občinski dvorani v Krmini pevsko - instrumentalni koncert goriske skupine «I trovieri». Ansambel, ki ga vodi Gino Pipia, bo izvajal delo F. De Andreeja predelano iz antologije «Spon river» avtorja E. Lee Mastersa. Nastopajo pevci Maria Teresa Blokari, Cristina Smet, Viviana Damon in Gino Pipia. Kitarista sta Gianni Goritup in Paolo Cecere, flavtista Ignazio Romano in Marko Blokari, kontrabas Paolo Lopoccioni in pianist Lucio Repaccioli. Skupina je edinstvena te vrste na Goriškem in se je pred enim letom z uspehom predstavila v Gorici. Nekajkrat so tudi snemali za radio.

Ob prvi številki «Trojke» glasila dijakov v Gorici

Več mesecev so trajali razgovori med dijaki treh slovenskih višjih srednjih šol v Gorici končno pa so se le zedinili za izdajanje skupnega dijaškega lista «Trojke» in prav te dni so «na svetlo dalis prva številka, ki pa je za to šolsko leto tudi zadnja. Vendar nam udradniški odbor obeta, da bo «Trojka» prihodnje leto izhajala redno, po možnosti vsak mesec, ali vsaj vsake tri mesece.

Veseli nas, da so naši dijaki čutili potrebo po enotnosti in skupnem delu na tem področju ter so se združili v enotnem dijaškem odboru. Ta enotnost se odraža tudi v uradniškem odboru, v katerem je 6 dijakov klasičnega liceja 5 s trgovske šole in 4 s slovenskega učiteljskega.

V uvodniku je rečeno, da na; bi nova medšolska revija služila mladini za objavljanje njenih prvih literarnih poskusov obenem pa naj združuje in povezuje naše dijakove. Ob tej prvi številki poziva udradniški odbor k sodelovanju vse dijakove, pa tudi druge slovenske mladince z literarnimi spisi, pesmi, kroniko in drugimi prispevki.

Prva številka «Trojke» obsega 27 strani, kar je vsekakor precej za naše šole, ki nimajo tako številno močnih razredov. Kot prvi obravnava Janko Heric «Problem mature za trgovce» ki je letos na tej šoli prva. Makri v svojem «Odlomku iz dnevnika» razpravlja o prvih stihkih dijakovine z življenjskimi problemi. Devetak in K. F. objavljata dve pesmi «Padanje» in «Dobil sem pisemce», ki sta po vsebini precej različni, vendar dokaj obetajoči. Krn v daljšem spisu govori o «Delovanju Rodu modreca valas ob 20-letnici tabornikov v Gorici in Trstu. D. N. obravnava v svojem članku «Razmerje do staršev» zanimiva razmišljanja in prihaja do prav tako zanimivih zaključkov.

V daljšem spisu Goran govori o problemu zamejskih Slovencev in njihovem boju za obstanek ter lepo zaključuje s pozivom da «Ostanimo med dijaki treh slovenskih višjih srednjih šol v Gorici končno pa so se le zedinili za izdajanje skupnega dijaškega lista «Trojke» in prav te dni so «na svetlo dalis prva številka, ki pa je za to šolsko leto tudi zadnja. Vendar nam udradniški odbor obeta, da bo «Trojka» prihodnje leto izhajala redno, po možnosti vsak mesec, ali vsaj vsake tri mesece.

Prva številka «Trojke» je vzbudila pozornost in zanimanje tudi pri starih in profesorjih saj jim odpira priložnost za objavljanje njihovih literarnih poskusov obenem pa naj združuje in povezuje naše dijakove. Ob tej prvi številki poziva udradniški odbor k sodelovanju vse dijakove, pa tudi druge slovenske mladince z literarnimi spisi, pesmi, kroniko in drugimi prispevki.

2. TELOVADNO AKADEMIJO

NASTOPILO BODO: TVD «Partizani» - Narodni dom - Ljubljana; Gimnastični center, Nova Gorica; SŠD «Milojka Strukej», Nova Gorica, osnovna šola, Solkan, Folklorna skupina «Dom», Gorica; osnovnošolski otroci, Gorica; predšolski otroci, Gorica. Prireditve bo v soboto, 15. junija, ob 18. uri v Dijaškem domu (Svetogorska cesta). Ob 21. uri bo na sporedu prijateljska odbojarska tekma Salonit (Anovo) - Dom (Gorica). V primeru slabega vremena bo prireditve v telovadnici v dolni Korna. Vabljeni!

Šolske vesti

Državno didaktično ravnateljstvo osnovnih šol s slovenskim učnim jezikom v Gorici in Deberdolu javlja, da bo vpisovanje v prvi razred na vseh osnovnih šolah od 20. junija do konca meseca, in sicer od 9. do 12. ure. V pošte pridejo otroci rojeni v letu 1968. Učenci ostalih razredov bodo neposredno vpisani v naslednje razrede.

V poslojpu osnovne šole v Sovodnjah je razstava risb in ročnih del, ki so jih napravili osnovnošolski otroci v tem šolskem letu. Razstava bo odprta vsak dan v jutranjih urah.

Izleti

Slovensko planinsko društvo Gorica bo v soboto, 15. in v nedeljo, 16. junija, priredilo srečanje s planinci iz Tolmina, ki bo na Razor planini. V soboto bo na sporedu družabni večer; naslednjega dne pa bodo imeli skupni poudar. Prijave za prenočišče sprejemajo na sedežu društva, Ulica Malta 2, najkasneje do jutri, 14. junija.

Kino

Gorica VERDI 17.00-22.00 «Storie scellerate». N. Davola in N. Machiavelli. Barvni film. Preprovano mladini pod 18. letom. CORSO 17.00-22.00 «Grazie per quel caldo dicembre». S. Pottier in E. Anderson. Barvni film. MODERNISSIMO 16.15-22.00 «L'ultimo uomo di Sara». R. Dexter in G. Onorato. Barvni film. Preprovano mladini pod 18. letom. VITTORIA 17.15-22.00 «Un tipo con una faccia strana che cerca per ucciderlo». C. Mitchell in B. Dolgett. Preprovano mladini pod 18. letom. CENTRALE 17.15-21.30 «Ventimila leghe sotto i mari». Barvni film. K. Douglas in J. Mason. Trstič AZZURRO 18.00-22.00 «Il montone infuriato». Barvni film. EXCELSIOR 17.30-22.00 «La mia pistola per Billy». Barvni film. PRINCIPE 18.00-22.00 «Petrolool! ... e il soldato Camillone grande, grosso e fresco». Barvni film.

Nova Gorica

SOCA «Decameron», italijanski barvni film ob 18.30 in 20.30. SVOBODA «Eskadrija smrti», ameriški barvni film ob 18.30 in 20.30. DESKLE Prosto. PRIVACINA «Trikratni odmevi», francoski barvni film ob 20.00. RENČE «Trikratni odmevi», francoski barvni film ob 20.00. DEZURNA LEKARNA V TRZICU Danes ves dan in ponoči je dežurna lekarna Centrale, Trg Republike, tel. 72340. DEZURNA LEKARNA V GORICI Danes ves dan in ponoči je dežurna lekarna Tavassani, Korzo Italija, tel. 2576.

PRIREĐITVE IN RAZSTAVE ROČNIH DEL

Table with columns: ŠOLA, Solska prireditve dne ob uri, Razstava ročnih del dne od - do. Rows include Nabrežinski okoliš, SLIVNO GABROVEC, BRISČIKI, Dolinski okoliš, DOLINA, MACKOLJE, BOLJUNEC, PESEK, ZAVLJE, KOROSCI.

Učenci in učitelji šole s celo dnevno zaposlitvijo v Ricmanjih in pri Domju bodo imeli šolsko prireditev v Ricmanjih 15. junija ob 20.30.

Large advertisement for 'sporocilo' (report) with text: 'zakaj izgubljati čas z iskanjem iz trgovine v trgovino vsega potrebnega za tvoj dom ali za garderobo vse družine? od 16. ure jutri v Trstu veleblagovnica'. Includes logo for 'GRANDI MAGAZZINI IL LAVORATORE' and an image of a bottle.

S PERUJSKEGA PRIZORIŠČA

Velasco Alvarado in spletke desnice

Pritiski od zunaj in nemiri v deželi - Prepovedano delovanje reakcionarne opozicijske stranke Ljudske akcije - Upokojen Vargas Caballero, poveljnik mornarice

Perujski admirali so se, resnici na ljubo, že od vsega začetka po uspešni revoluciji obnašali nekaj zagonetno. Zadnji čas pa se je njihov voditelj, admiral Vargas Caballero, med vsemi še najbolj zagonetno obnašal. Reklami je zato, da se je nekako bolj po uradni dolednosti kot s srcom pridružil drzni skupini častnikov narodne vojske, ki so se lotili revolucionarne preobrazbe dežele. Vendar je že tedaj bilo slutiti, da v samem vrhu armade ne kraljuje resnična sloga.

Pravkar se je razpočil gnojni tvor. Zadržana, dramatičnega majskega dne se je umaknil v pokoj oziroma v rezervno taborišče Vargas Caballero, potem ko je izrazil svojo nezadovoljstvo s tem, da se je bilo končno urejeno stanje v samem vojaškem vrhu.

Perujski so podprli vlado Velasco Alvarada, vendar je čutili, da revolucionarno gibanje še ni uspelo osnovati vsestranskega mehanizma, ki bi ga povezoval z ljudstvom. Ne gre za ustanovitev kakšne vladne politične stranke, opazna pa je nezadostna prisotnost vojaškega revolucionarnega gibanja med ljudstvom. To gibanje se zdaj še vedno preveč opira na moč armade, kar je bržkone premalo za končno zmago.

Ze nekaj mesecev je znano, da se revolucionarna vlada predsednika Velasco Alvarada nahaja v navzkrižnem ognju domačih in tujih konservativnih sil. Čilska hunta je nedolgo tega začela grozeče rožljati z orožjem, ko je ponovno ozivila delikatno vprašanje bolivijskega izhoda na Pacifik, kar je privedlo do zapletene spora med tremi deželami: Čilom, Bolivijo in Perujem. Bil je to del v naprej pripravljene načrta, da se perujski revoluciji ustaviro težkoče.

Ni naključje, da je bila čilska hunta izbrana za udarno pest kontinentalne desnice. Njenih 500 vojakov bi vsekarjo zadostovalo, da se na tem predelu sveta zagneta strahoten požar. Pri tem čilska hunta ni osamljena. Perujski predsednik, Velasco Alvarado, je prav pred kratkim pokazal s prstom na Brazilijo, kjer so bili ustanovili nekakšen center za opozicije proti vladi v Limi. Cilje zarotnikov je odkril sam njihov voditelj, desničarski izganec iz Peruja, ki se je bil izrazil, da bo «do konca leta zrušena revolucionarna vlada». Ta brazilska naklonjenost perujskim zarotnikom gotovo ni po volji perujski revolucionarni vladi. Velasco Alvarado je s tem v zvezi dejal: «Ničesar slabega nismo storili Braziliji. Ne razumemo brazilskega obnašanja. Vendar, če Braziliji ni do prijateljstva s Perujem, si tega tudi Peru ne želi».

Zunanji pritisk na Peru je bil izpopolnjen že z aktiviranjem domače reakcije. Na jugu dežele, ob čilski meji, razumljivo, je prišlo do nemirov. Revolucionarna vlada se je morala opreti na vojsko, uporabiti je morala orožje, da je zatrla poskus upora reakcionarnih sil. Nato je prišlo do spopadov z izjavajočo politično opozicijo v Limi. Povečal se je pritisk od zunaj, ob grožnji oboroženega napada na Peru. Istočasno je predsednik Velasco Alvarado objavil, da je sprejel sklep, na podlagi katerega bo osnovan družbeni gospodarski sektor, temelječ na samoupravljanju. Dejaj, da ta sektor, sicer zamišljen kot ogrožje celotnega perujskega gospodarstva, predstavlja «biti ali ne biti revolucije». Ta vladni ukrep v Limi je jasno pokazal, da si Peru želi ustvariti novo družbo, brez oblasti oligarhije in nadnacionalnih družb. To pa je bil istočasno znak za zarotnike, Peru se je spremenil v prizorišče majske operacije za zrušenje Alvarada.

Revolucionarna vlada je naglo ukrepala: izgnala je voditelje zaro-te in primorala admirala Vargasa Caballero, da se je umaknil v pokoj. Prepovedala je tudi dejavnost opozicijske stranke Ljudske akcije, ki ji načelno ostavljeni šef države, Belaunda Terr. «Tvora je počil, ko je admiral Vargas podprl akcijo zarotnikov, rekod, da «opozicija ni kontrarevolucija», in zahtevajo, da se omogoči delovanje zarotnikov, ki so že imeli svoj tisk, stranke...»

Je že nekakšno klasično latinsko-ameriško pravilo, da predstavljajo mornarice oporišča konservativnih sil. Zatorej se ne gre čuditi, da so vsi admirali perujske mornarice javno sporočili, da enoglasno podpirajo svojega glavnega komandanta Vargasa, katerega ostavko je bil zahteval predsednik Velasco. Admirali so hkrati hoteli biti «hudičim in angelji», zagotavljajoč svojo zvestobo Vargasu in revoluciji.

Pojav tankov na ulicah Lime, prvič po šestih letih, je bil jasen znak admiralu Vargasu, da je napočil trenutek, ko se mora umakniti v pokoj in zapustiti svoj položaj. Realisti pravijo, da s tem se ni rešeno vse, ker so ostali drugi admirali, njihovi zavezniki v opozicijskih političnih strankah in, končno, se vsa pisana družščina zarotnikov v inozemstvu, ki jo podpirajo zelo močne sile latinskoameriškega kontinenta.

Predsednik Velasco je dobil bitko. Vprašanje je, ali je to bila zadnja in odločilna bitka. Njegov položaj se je utrnil, ker je zdaj glavni poveljnik mornarice admiral Jose Larco, do nedavna perujski pomorski ataše v ZDA, kamor so ga bili praktično izgnali admirali, ker se je bil z dušo in telesom zapisal perujski revoluciji. S tem je bilo končno urejeno stanje v samem vojaškem vrhu.

PRICHEVANJA NEKDANJH INTERNIRANCEV V ZDRAVŠČINI

Ležišča na lesenih pogradih so bila vedno vsa zasedena

Maks Slejko iz Črnič nosi še danes sledove tedanjega ravnanja - Visoki zidovi okoli taborišča in nato še visoka žična mreža - Koliko je šlo skozi taborišče naših ljudi?

Zdravščina je torej imela hude bolezenske posledice pri naših ljudeh. To je v razgovoru priznal in poudaril tudi domačin Luciano Boschini, katerega pokojni oče Angelo je bil najbrž tisti dober vratar ali hišnik nekdanje tovarne, ki ga je v svojem pripovedovanju omenil Emil Rijavec iz Batuj. No, na podlagi pripovedovanja in razlaganja Lucianovega očeta nam je sin povedal še marsikaj zanimivega, kar se v celoti sklada s pričevanji internirancev, ki so nekod doživljali Zdravščino v vsej njuni realnosti. Luciano Boschini nam je povedal, da so bili nekdanji lastniki sedanega obrata «SNIA-VISCOVA», kjer se stoji sicer prenovljene stavbe takratnega taborišča, tudi Avstrijci, in sicer v okviru mešana italijansko-avstrijske družbe. Ta tekstilna tovarna je do leta 1936 zaposlovala do tisoč delavcev. V dobi fašizma pa so jo skoraj v celoti preselili v Val Trompio pri Brescii, tako da je do začetka druge svetovne vojne delalo v njej le nekaj 50 ljudi, praktično vratarje, hišnikov, električarjev in podobnih strokovnjakov, ki so zgradbo le vzdrževali.

Pokojni Angelo Boschini, ki je bil tu zaposlen, je govoril večinoma v židov, tudi nemško, rusko in slovensko, saj je njegov rod izhajal iz Pevme. Zato ni naključje, da so ga tedanje vojaške oblasti uporabile ne le za čuvaja in hišnika, pač pa tudi za tolmača, zlasti v začetku, ko se je tovarniški prostor polastila vojska. In Boschini je v družini večkrat govoril o ravnanju s slovenskimi jetniki in grajal surovo ravnanje z njimi. Vedel je povedati tudi marsikaj o tem, kako je nekdo kradel iz paketov, ki so jih vsakovi prinašali internirancem.

Fotograf Erminio Delfabro iz bližnjega Gradišča, ki je med vojno sodeloval tudi z našimi partizani, pa je v zvezi s taboriščem v Zdravščini povedal, da je imela italijanska vojska v nekaterih prostorih tovarne svoje preskrbovalno skladišče. Kot se spominja, je bilo v taborišču več sto moških in žensk, večinoma Slovencev iz Vipavske doline, z goriškega področja, pa tudi iz tolimnske in indrijske strani.

«Če se spominam na Zdravščino, me sprašujejo? Bolje bi bilo, da ne bi imel takih spominov,» je predumorel rekel Maks Slejko, po domače Zeleznikov iz Črnič na Vipavskem. Se leto mu manjka pa bo celih sedem križev nosil na šibkih plečih. V marcu 1943 so ga zalotili fašistični militeniki, ko je v domači vasi delil pozivnice za vključitev v partizanske vrste. Pozivnice je dobil od Marije Volčičeve, ki živi zdaj v Ljubljani. Vmes je bilo izdajstvo. Tistega dne so črnosrajčniki aretirali tudi soseda Janka Volčiča, Vipavčevega, pa Rasto Vovconovo iz Gojač, ki je bil v vojni odšel na Češko. Vse tri so v zaporih ajdovskega gradu tako pretepli, da imajo kljub tolikom letom še danes vidne posledice, vsaj na Maksovem telesu, kakor smo sami videli.

«Po pravici povedano, se spominja Maks, v Zdravščini me niso tepli. Nekateri pa so, ko so jih zaslilišale. Ampak toliko gladi sem tam preteplal, da so mi kosti že rinile iz kože. Enkrat dnevno in to ob enajstih dopoldne smo se postavili v vrsto za «menažo». Jed pa tako, ta «menaža», kot smo ji rekli. Še žival je me ne zaužila. Po pravici vam povem, to je bila navadna obloga, pač mlačna voda in v njej kak zeljnat storkelj in kaj rži. Sedem riževih zrn, točno sedem sem jim nekega dne preštel in se zaradi tega skregal z dežurnim maršalom, nakar me je ta nahrulili.»

«Koliko časa ste bili v Zdravščini?» — smo ga vprašali. «Od 17. aprila 1943, ko so me tja pripeljali iz Ajdovščine, pa do kapitulacije, ko so nam na stečaj odprli vrata in nas pospremili na vlak.»

«Se ni dalo zbežati?» «Kam, kod, kako? Saj smo bili tako zastraženi, da je kar mrgolelo črnosrajčnikov, orožnikov in vojakov okrog nas. Kdo ve koliko jih je bilo! Razen tega smo morali biti stalno v hali, kjer so bila skupna ležišča na lesenih močno zasteničenih pogradih.»

«Ni bilo priložnosti za beg, ko so vas puščali na zrak, na dvo-rišče?» «Po eno uro vsak dan so nas zares puščali na zrak, na dvo-rišče. Toda še pomisliti nismo utegnili na beg, ker ni bilo mogoče splezati čez štiri metre visok zid in še toliko visoko in gosto žično ograjo. To je bilo res nemogoče.»

«Kako pa je bilo v juliju, ko je razpadel fašizem?» «Prav tiste dni bi nas moralo 47 internirancev pred posebno vojaško sodišče. No, pozneje do sojenja ni prišlo.»

«So se tedaj razmere v taborišču izboljšale?» «Ne bi rekel, da so se razmere izboljšale. Hrana je bila zmeraj ista, pa tudi drugače se ni kdo ve kako spremenilo... Ni slišim v ravnanju z nami in podobno.»

«Ste med seboj smeli govoriti v našem jeziku?» «Seveda, govorili smo po slovensko in tudi peli.»

«Kakšno pa je bilo številčno stanje vseh taboriščnikovov?» «Točnega števila ne bi vedel. Ampak vseh moških in žensk, ki so bile nastanjene v hali nad nami, nas je bilo več sto kot sem ugotavljal pri skupnih obveznih mašah ob nedeljah. Številčno stanje pa se je menjavalo, ko so večje skupine pošiljali drugam, medtem ko so hkrati dovažali v naše taborišče manjše skupine novih aretirancev. V glavnem pa

porabile ne le za čuvaja in hišnika, pač pa tudi za tolmača, zlasti v začetku, ko se je tovarniški prostor polastila vojska. In Boschini je v družini večkrat govoril o ravnanju s slovenskimi jetniki in grajal surovo ravnanje z njimi. Vedel je povedati tudi marsikaj o tem, kako je nekdo kradel iz paketov, ki so jih vsakovi prinašali internirancem.

Fotograf Erminio Delfabro iz bližnjega Gradišča, ki je med vojno sodeloval tudi z našimi partizani, pa je v zvezi s taboriščem v Zdravščini povedal, da je imela italijanska vojska v nekaterih prostorih tovarne svoje preskrbovalno skladišče. Kot se spominja, je bilo v taborišču več sto moških in žensk, večinoma Slovencev iz Vipavske doline, z goriškega področja, pa tudi iz tolimnske in indrijske strani.

«Če se spominam na Zdravščino, me sprašujejo? Bolje bi bilo, da ne bi imel takih spominov,» je predumorel rekel Maks Slejko, po domače Zeleznikov iz Črnič na Vipavskem. Se leto mu manjka pa bo celih sedem križev nosil na šibkih plečih. V marcu 1943 so ga zalotili fašistični militeniki, ko je v domači vasi delil pozivnice za vključitev v partizanske vrste. Pozivnice je dobil od Marije Volčičeve, ki živi zdaj v Ljubljani. Vmes je bilo izdajstvo. Tistega dne so črnosrajčniki aretirali tudi soseda Janka Volčiča, Vipavčevega, pa Rasto Vovconovo iz Gojač, ki je bil v vojni odšel na Češko. Vse tri so v zaporih ajdovskega gradu tako pretepli, da imajo kljub tolikom letom še danes vidne posledice, vsaj na Maksovem telesu, kakor smo sami videli.

«Po pravici povedano, se spominja Maks, v Zdravščini me niso tepli. Nekateri pa so, ko so jih zaslilišale. Ampak toliko gladi sem tam preteplal, da so mi kosti že rinile iz kože. Enkrat dnevno in to ob enajstih dopoldne smo se postavili v vrsto za «menažo». Jed pa tako, ta «menaža», kot smo ji rekli. Še žival je me ne zaužila. Po pravici vam povem, to je bila navadna obloga, pač mlačna voda in v njej kak zeljnat storkelj in kaj rži. Sedem riževih zrn, točno sedem sem jim nekega dne preštel in se zaradi tega skregal z dežurnim maršalom, nakar me je ta nahrulili.»

«Koliko časa ste bili v Zdravščini?» — smo ga vprašali. «Od 17. aprila 1943, ko so me tja pripeljali iz Ajdovščine, pa do kapitulacije, ko so nam na stečaj odprli vrata in nas pospremili na vlak.»

«Se ni dalo zbežati?» «Kam, kod, kako? Saj smo bili tako zastraženi, da je kar mrgolelo črnosrajčnikov, orožnikov in vojakov okrog nas. Kdo ve koliko jih je bilo! Razen tega smo morali biti stalno v hali, kjer so bila skupna ležišča na lesenih močno zasteničenih pogradih.»

«Ni bilo priložnosti za beg, ko so vas puščali na zrak, na dvo-rišče?» «Po eno uro vsak dan so nas zares puščali na zrak, na dvo-rišče. Toda še pomisliti nismo utegnili na beg, ker ni bilo mogoče splezati čez štiri metre visok zid in še toliko visoko in gosto žično ograjo. To je bilo res nemogoče.»

«Kako pa je bilo v juliju, ko je razpadel fašizem?» «Prav tiste dni bi nas moralo 47 internirancev pred posebno vojaško sodišče. No, pozneje do sojenja ni prišlo.»

«So se tedaj razmere v taborišču izboljšale?» «Ne bi rekel, da so se razmere izboljšale. Hrana je bila zmeraj ista, pa tudi drugače se ni kdo ve kako spremenilo... Ni slišim v ravnanju z nami in podobno.»

«Ste med seboj smeli govoriti v našem jeziku?» «Seveda, govorili smo po slovensko in tudi peli.»

«Kakšno pa je bilo številčno stanje vseh taboriščnikovov?» «Točnega števila ne bi vedel. Ampak vseh moških in žensk, ki so bile nastanjene v hali nad nami, nas je bilo več sto kot sem ugotavljal pri skupnih obveznih mašah ob nedeljah. Številčno stanje pa se je menjavalo, ko so večje skupine pošiljali drugam, medtem ko so hkrati dovažali v naše taborišče manjše skupine novih aretirancev. V glavnem pa

«Koliko časa ste bili v Zdravščini?» — smo ga vprašali. «Od 17. aprila 1943, ko so me tja pripeljali iz Ajdovščine, pa do kapitulacije, ko so nam na stečaj odprli vrata in nas pospremili na vlak.»

«Se ni dalo zbežati?» «Kam, kod, kako? Saj smo bili tako zastraženi, da je kar mrgolelo črnosrajčnikov, orožnikov in vojakov okrog nas. Kdo ve koliko jih je bilo! Razen tega smo morali biti stalno v hali, kjer so bila skupna ležišča na lesenih močno zasteničenih pogradih.»

ko je v domači vasi delil pozivnice za vključitev v partizanske vrste. Pozivnice je dobil od Marije Volčičeve, ki živi zdaj v Ljubljani. Vmes je bilo izdajstvo. Tistega dne so črnosrajčniki aretirali tudi soseda Janka Volčiča, Vipavčevega, pa Rasto Vovconovo iz Gojač, ki je bil v vojni odšel na Češko. Vse tri so v zaporih ajdovskega gradu tako pretepli, da imajo kljub tolikom letom še danes vidne posledice, vsaj na Maksovem telesu, kakor smo sami videli.

«Po pravici povedano, se spominja Maks, v Zdravščini me niso tepli. Nekateri pa so, ko so jih zaslilišale. Ampak toliko gladi sem tam preteplal, da so mi kosti že rinile iz kože. Enkrat dnevno in to ob enajstih dopoldne smo se postavili v vrsto za «menažo». Jed pa tako, ta «menaža», kot smo ji rekli. Še žival je me ne zaužila. Po pravici vam povem, to je bila navadna obloga, pač mlačna voda in v njej kak zeljnat storkelj in kaj rži. Sedem riževih zrn, točno sedem sem jim nekega dne preštel in se zaradi tega skregal z dežurnim maršalom, nakar me je ta nahrulili.»

«Koliko časa ste bili v Zdravščini?» — smo ga vprašali. «Od 17. aprila 1943, ko so me tja pripeljali iz Ajdovščine, pa do kapitulacije, ko so nam na stečaj odprli vrata in nas pospremili na vlak.»

«Se ni dalo zbežati?» «Kam, kod, kako? Saj smo bili tako zastraženi, da je kar mrgolelo črnosrajčnikov, orožnikov in vojakov okrog nas. Kdo ve koliko jih je bilo! Razen tega smo morali biti stalno v hali, kjer so bila skupna ležišča na lesenih močno zasteničenih pogradih.»

«Ni bilo priložnosti za beg, ko so vas puščali na zrak, na dvo-rišče?» «Po eno uro vsak dan so nas zares puščali na zrak, na dvo-rišče. Toda še pomisliti nismo utegnili na beg, ker ni bilo mogoče splezati čez štiri metre visok zid in še toliko visoko in gosto žično ograjo. To je bilo res nemogoče.»

«Kako pa je bilo v juliju, ko je razpadel fašizem?» «Prav tiste dni bi nas moralo 47 internirancev pred posebno vojaško sodišče. No, pozneje do sojenja ni prišlo.»

«So se tedaj razmere v taborišču izboljšale?» «Ne bi rekel, da so se razmere izboljšale. Hrana je bila zmeraj ista, pa tudi drugače se ni kdo ve kako spremenilo... Ni slišim v ravnanju z nami in podobno.»

«Ste med seboj smeli govoriti v našem jeziku?» «Seveda, govorili smo po slovensko in tudi peli.»

«Kakšno pa je bilo številčno stanje vseh taboriščnikovov?» «Točnega števila ne bi vedel. Ampak vseh moških in žensk, ki so bile nastanjene v hali nad nami, nas je bilo več sto kot sem ugotavljal pri skupnih obveznih mašah ob nedeljah. Številčno stanje pa se je menjavalo, ko so večje skupine pošiljali drugam, medtem ko so hkrati dovažali v naše taborišče manjše skupine novih aretirancev. V glavnem pa

«Koliko časa ste bili v Zdravščini?» — smo ga vprašali. «Od 17. aprila 1943, ko so me tja pripeljali iz Ajdovščine, pa do kapitulacije, ko so nam na stečaj odprli vrata in nas pospremili na vlak.»

«Se ni dalo zbežati?» «Kam, kod, kako? Saj smo bili tako zastraženi, da je kar mrgolelo črnosrajčnikov, orožnikov in vojakov okrog nas. Kdo ve koliko jih je bilo! Razen tega smo morali biti stalno v hali, kjer so bila skupna ležišča na lesenih močno zasteničenih pogradih.»

«Ni bilo priložnosti za beg, ko so vas puščali na zrak, na dvo-rišče?» «Po eno uro vsak dan so nas zares puščali na zrak, na dvo-rišče. Toda še pomisliti nismo utegnili na beg, ker ni bilo mogoče splezati čez štiri metre visok zid in še toliko visoko in gosto žično ograjo. To je bilo res nemogoče.»

«Kako pa je bilo v juliju, ko je razpadel fašizem?» «Prav tiste dni bi nas moralo 47 internirancev pred posebno vojaško sodišče. No, pozneje do sojenja ni prišlo.»

«Koliko časa ste bili v Zdravščini?» — smo ga vprašali. «Od 17. aprila 1943, ko so me tja pripeljali iz Ajdovščine, pa do kapitulacije, ko so nam na stečaj odprli vrata in nas pospremili na vlak.»

«Se ni dalo zbežati?» «Kam, kod, kako? Saj smo bili tako zastraženi, da je kar mrgolelo črnosrajčnikov, orožnikov in vojakov okrog nas. Kdo ve koliko jih je bilo! Razen tega smo morali biti stalno v hali, kjer so bila skupna ležišča na lesenih močno zasteničenih pogradih.»

«Ni bilo priložnosti za beg, ko so vas puščali na zrak, na dvo-rišče?» «Po eno uro vsak dan so nas zares puščali na zrak, na dvo-rišče. Toda še pomisliti nismo utegnili na beg, ker ni bilo mogoče splezati čez štiri metre visok zid in še toliko visoko in gosto žično ograjo. To je bilo res nemogoče.»

«Kako pa je bilo v juliju, ko je razpadel fašizem?» «Prav tiste dni bi nas moralo 47 internirancev pred posebno vojaško sodišče. No, pozneje do sojenja ni prišlo.»

«So se tedaj razmere v taborišču izboljšale?» «Ne bi rekel, da so se razmere izboljšale. Hrana je bila zmeraj ista, pa tudi drugače se ni kdo ve kako spremenilo... Ni slišim v ravnanju z nami in podobno.»

«Ste med seboj smeli govoriti v našem jeziku?» «Seveda, govorili smo po slovensko in tudi peli.»

«Kakšno pa je bilo številčno stanje vseh taboriščnikovov?» «Točnega števila ne bi vedel. Ampak vseh moških in žensk, ki so bile nastanjene v hali nad nami, nas je bilo več sto kot sem ugotavljal pri skupnih obveznih mašah ob nedeljah. Številčno stanje pa se je menjavalo, ko so večje skupine pošiljali drugam, medtem ko so hkrati dovažali v naše taborišče manjše skupine novih aretirancev. V glavnem pa

«Koliko časa ste bili v Zdravščini?» — smo ga vprašali. «Od 17. aprila 1943, ko so me tja pripeljali iz Ajdovščine, pa do kapitulacije, ko so nam na stečaj odprli vrata in nas pospremili na vlak.»

«Se ni dalo zbežati?» «Kam, kod, kako? Saj smo bili tako zastraženi, da je kar mrgolelo črnosrajčnikov, orožnikov in vojakov okrog nas. Kdo ve koliko jih je bilo! Razen tega smo morali biti stalno v hali, kjer so bila skupna ležišča na lesenih močno zasteničenih pogradih.»

«Ni bilo priložnosti za beg, ko so vas puščali na zrak, na dvo-rišče?» «Po eno uro vsak dan so nas zares puščali na zrak, na dvo-rišče. Toda še pomisliti nismo utegnili na beg, ker ni bilo mogoče splezati čez štiri metre visok zid in še toliko visoko in gosto žično ograjo. To je bilo res nemogoče.»

«Kako pa je bilo v juliju, ko je razpadel fašizem?» «Prav tiste dni bi nas moralo 47 internirancev pred posebno vojaško sodišče. No, pozneje do sojenja ni prišlo.»

«So se tedaj razmere v taborišču izboljšale?» «Ne bi rekel, da so se razmere izboljšale. Hrana je bila zmeraj ista, pa tudi drugače se ni kdo ve kako spremenilo... Ni slišim v ravnanju z nami in podobno.»

«Ste med seboj smeli govoriti v našem jeziku?» «Seveda, govorili smo po slovensko in tudi peli.»

RADIO VELEVIZIJA

PETEK, 14. JUNIJA 1974

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL
12.30 Poljudna znanost: Glasba blues
12.55 Raziskovalna šola
13.30 DNEVNIK
17.00 DNEVNIK
17.15 Program za najmlajše
17.45 Program za mladino
18.45 Poljudna znanost: IGRACE

Vprašanje igrače ni tako preprosto kot bi se zdelo. Igrača je lahko sredstvo za razbremenitev otroka, sredstvo za vzbujanje njegove radovednosti, pa tudi sredstvo za spodbujanje njegove ustvarjalnosti. Toda igrača lahko postane tudi sredstvo za pogojevanje otrokove miselnosti, tako da se otrok «zapre vase» ali «vključijo» svojo miselnost v okvirje, iz katerih se ne bo tako zlahka prebil. So pa tudi «nevtralne» ali «brezbarvne» igrače, ki privedejo v poštev v prvi dobi otrokovega življenja. Že iz tega, kar smo navedli, je razvidno, kako pomembna je izbira igrače pri ustvarjanju otrokove, oziroma človekove osebnosti. Od tod odgovorno staršev in vzgojiteljev pri izbiri igrače. Zelo žalostno je videvati otroke s samokresni in puškami, pa čeprav s samokresom - igračo, s puško - igračo, kako žalostno je videti otroke, ko «strateško» razporeja tanke in topove, celo topove «ki streljajo». In vendar je tudi igrača, veliko igrača, iz katerih se otrok uči

19.15 Italijanske kronike
20.00 DNEVNIK
20.40 TEDEN AKTUALNOSTI
21.45 Klasična, lahka in pop glasba
22.30 ALBERTO BURRIN
Alberto Burrin je eden najbolj zanimivih italijanskih slikarjev informalnega toka. Njegov sloves se ne omejuje na Italijo, pa sega daleč v svet. Toda znan je le med strokovnjaki ne pa med širokimi sloji. Za to je deloma kriv tudi sam, kajti Burrin je posebej, nekako odjuten od sveta, tako da ga nikoli ne bomo videli niti na razstavah, ki jih sam prireja, da ne govorimo o njem na družbenih prireditvah, kjer se srečujejo kulturniki in ljubitelji kulture oziroma umetnosti. Zato Francu Simogninju ni bilo lahko posneti ga za nocojšnjo oddajo DNEVNIK

DRUGI KANAL
16.55 Svetovno nogometno prvenstvo ZAHODNA NEMCIJA - ČILE
Prenos iz Berlina
Drugi dan svetovnega nogometnega prvenstva. Na sporedu je prenos tekme med Zahodno Nemčijo in Čilom. Toda danes se srečata tudi Škotska in Zaira, ki se bosta pomerili v Hamburgu. Vzhodna Nemčija pa se bo srečala z Avstralijo, ki spada med najmlajše športne reprezentance na tem prvenstvu. kajti nogomet je v Avstraliji skoroda neznan, saj so avstralsko nogometno federacijo ustanovili šele pred 15 leti. Prav tako ni veliko pričakovati od Zaire, medtem ko je vzhodno-nemško moštvo, enako kot zahodno-nemško izredno homogena enajsterica. Sicer pa prepustimo izide «zelenuemu polju» in seveda času

19.45 SPORTNI DNEVNIK
20.00 OB 20. URI
Svetovno nogometno prvenstvo VZHODNA NEMCIJA - AVSTRALIJA
Prenos iz Hamburga. V presledku ob 21.15 DNEVNIK ČLOVEK IN ZNANOST
Nocoj bo na sporedu zelo aktualen problem, namreč odnos med znanstvom - raziskovalno dejavnostjo ter industrijo. Govor bo o tem, ali oziroma v kolikšni meri industrija pogojuje znanost. Vprašanje je tudi, ali more dobro vodena in izpeljana znanstvena raziskovalna dejavnost oživiti oziroma dati poleta industrijski dejavnosti. Kakor vidimo, je na programu več zares aktualnih problemov in o tem bo dan praktičen odgovor v primeru, ki ga je doživel Nobelov nagrajene Giulio Natta

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA
16.50 Svetovno nogometno prvenstvo ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA - ČILE
Prenos v evroviziji iz Berlina
18.50 Obzornik
19.05 Veseli tobogan v KOBARIDU
19.35 Risanka
19.50 ATLETIKA: SKOK S PALICO
Panoga, s katero se bomo danes seznanili v okviru cikla o atletiki, sodi med najbolj nenavadne in tudi najbolj zapletene atletske panoge. Tehnika skoka s palico zahteva poleg prilagojenega telesnega ustroja od tekmovalca tudi zelo močan odziv, odlično orientacijo, pa tudi močne roke in koordinacijo gibanja. Svetovni rekord izprež sto let, namreč 3,35 m, se je z razvojem tehnike ter s prehodom od bambusove na plastično palico povzpela na 5,50 m

20.15 Pet minut za boljši jezik
20.25 TV kazipit
20.45 Risanka
21.00 DNEVNIK
21.25 Tedenski gospodarski komentar
21.30 Barvna reportaža
21.35 Devetintrideset stopnic, film
Film «Devetintrideset stopnic» je delo Alfreda Hitchcocka, ven dar že iz 1935. leta in predstavlja klasično delo vohunške ga filma
23.10 DNEVNIK
23.20 Filmski pregled svetovnega nogometnega prvenstva

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA
16.50 Svetovno nogometno prvenstvo: ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA - ČILE
21.00 Risanka za otroke
21.15 DNEVNIK
21.35 CLOCHIMERLE, dramska nadaljevanka
22.00 «JENIFER», TV film
22.50 Zabavno - glasbena revija s Sergiom Endrigom
23.20 Filmski pregled svetovnega nogometnega prvenstva

TRST A
7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.05 Jutrana glasba; 11.35 Opoldne z vami; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Sodobni ital. skladatelji; 18.55 Skladbe Guida Cergolija; 19.10 Liki iz naše preteklosti; 19.20 Jazz; 20.00 Sport; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Koncert; 21.35 V plesnem koraku
Nadaljevanka: 9.50 Pesem za vsakogar; 12.40 Glasbeno - govorni spored; 13.00 Hit Parade; 13.50 Kako in zakaj?; 14.00 Plošče; 15.40 Glasbeno - govorni spored; 17.30 Posebna reportaža; 17.50 Telefonski pogovori; 20.00 Plošča za poletje - drugi večer

III. PROGRAM
8.25 Jutrani koncert; 9.30 Italijanski kvartet izvaja Mozarta; 10.00 Koncert za začetek; 11.00 Violinist Rossi; 11.40 Dunajski oktet; 12.20 Sodobni ital. glasbeniki; 13.00 Glasba skozi časa; 14.30 Toscaninjeve interpretacije; 15.25 Polifonska glasba; 15.40 Portret avtorja; Rubinstein; 17.25 Fotni 18.00 Tops - pops; 18.45 Kulturna panorama; 19.00 Glasbeni cocktail; 20.00 Naši pevski zbori; 20.30 Prenos RI; 21.00 Glasba v večeru
NACIONALNI PROGRAM
7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 6.30 Jutrana glasba; 8.30 Jutrane popevke; 9.00 Vi in jaz; 10.00 Posebna reportaža;

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Včeraj so se v Frankfurtu pričela izločilna srečanja za naslov 10. svetovnega nogometnega prvaka

V prvi tekmi svetovnega prvenstva remi med Jugoslavijo in Brazilijo

«Plavi» so prikazali zadovoljivo igro - Petković, Ačimović in Oblak zastreljali tri izredne priložnosti

Brazilija - Jugoslavija 0:0
BRAZILJA: Leao, Nelinho, Luis Pereira, Marinho, Piazza, Rivelino, Paulo Cesar, Valdimiro, Jairzinho, Levingha, Marco Antonio.
JUGOSLAVIJA: Marić, Buljan, Hadžiabdić, Mužinić, Katalinski, Božićević, Petković, Oblak, Šurjak, Ačimović, Džajić.

tekmi. Oba nasprotnika sta imela več lepih priložnosti za gol, vendar jih nista znala izkoristiti. Tako so na jugoslovanski strani zastreljali izredne žoge Petković, ki je v idealne pozicije poslal visoko nad mrežo, Oblak, ki je zadel z močnim strelom vratnico ter Ačimović, ki je poslal žogo naravnost vratarju v naročje.

precej previdni, ker se bojijo morebitnih presenečenj. Danes so v glavnem presedeli popoldan pred televizijskimi sprejemniki, kjer so sledili tekmi med Jugoslavijo in Brazilijo.

reprezentance se boji predvsem treh Skotov: Holtona, Jordana in Haya, ki se zelo radi poslužujejo pri svojih igri tudi pesti. Zaire nastopa pravičen izven afriške celine ter ni navajen na razgoreto evropsko okolje. Vendar pa se bo skušal zoperstaviti agresivni igri Skotov s hitrimi protinapadi.

DANAŠNJI SPORED

17.00 Zah. Nemčija - Čile
20.30 Vzh. Nemčija - Avstralija
20.30 Zaire - Škotska

JUTRIŠNJI SPORED

17.00 Švedska - Bolgarija
17.00 Urugvaj - Nizozemska
19.00 Italija - Haiti
19.00 Poljska - Argentina

TV

DANES, 14. junija
IT - 17.00 ZRN - Čile (II.)
20.30 NDR - Avstralija (II.)
11.00 Brazilija - Jugoslavija (posnetek)
JU - 16.50 ZRN - Čile (tudi TV Koper)
23.20 posnetek neke tekme
JUTRI, 15. junija
IT - 14.00 Zaire - Škotska (I. povzetek)
17.00 Urugvaj - Nizozemska (II.)
19.00 Italija - Haiti (I.)
JU - 16.50 Urugvaj - Nizozemska (tudi TV Koper)
18.55 Poljska - Argentina (TV Koper)
23.00 povzetek nekaterih tekem (TV Koper)

BEOGRAD, 13. - Predsednik republike Tito je poslal jugoslovanski nogometni reprezentanci naslednje brzojavke: «Z velikim zadovoljstvom sem z Jovanko spremljal vašo tekmo s svetovnim nogometnim prvacom. Čestitava vam za lepo igro, borbenost in požrtovalnost. Želiva vam uspehe v nadaljnjih tekmovaljih.»

DORTMUND, 13. - «Ne vem, kako bodo reagirali moji varovanci na trdo in grobo igro Skotov. Prav lahko bi se v primeru incidentov pripetilo na igrišču kaj strašnega,» je izjavil Vidinić, trener reprezentance Zaira. Vodja afriške

STUTTART, 13. - Argentinci so se popolnoma izolirali po skandalu, ki je nastal, potem ko je sedemnajstletna natakarka hotela, kjer prebivajo v Stuttgartu, obožila njihovega reprezentanta Teicha posilstva. Državno pravdnstvo pa je ukinilo preiskavo, ker ni nobenega dokaza o Telchovi krivdi. Preiskavo je sprožil oče natakarice, vendar pa niso objavili njenega imena. Argentinsko vodstvo je prepričano, da je to člen v «zaroti», ki jo nekateri krogi nerazumljivo vodijo proti njim.

Pokal FIFA, ki ga bo prejela v predhodno last reprezentanca, ki bo zmaga na letošnjem svetovnem prvenstvu. Vrednost pokala, ki je iz zlata, presega dvajset milijonov lir

Otvoritvena svečanost

Predsednik zahodnonemške republike Gustav Heinemann je včeraj na frankfurtskem nogometnem stadionu uradno otvoril letošnje deseto jubilejno svetovno nogometno prvenstvo.

Otvoritvena svečanost je trajala eno uro in trideset, potem ko je ob 16. uri (po italijanskem času) igrala najprej godba na pihala nemške vojske in je uradni «speaker» letošnjega svetovnega nogometnega prvenstva Helmut Bendt izrekel do broščice vsem nastopajočim na tej največji nogometni manifestaciji. Takoj nato se je predstavilo šestnajst folklornih skupin v zastopstvu

vseh letošnjih finalistov. Skupine so bile razporejene na Waldstadionu v šestnajstih velikih nogometnih žogah, ki so se odpirale druga za drugo. Predstavo je pričela jugoslovanska folklorna skupina Gradinar iz Beograda, ki se je predstavila z dvajsetimi peslaci. Skupina bo kmalu slavila tridesetletnico svojega delovanja, doslej pa je opravila preko dva tisoč nastopov pred okrog dvema milijonoma gledalcev. Nato so se zvrstile še druge skupine. Italijo so zastopali «Sbandieratori Borghi e Sestrieri» iz Firenc, ki so izvajali razne spretnosti z zastavami, celotni mimohod folklornih skupin pa so zaključili Brazilci, ki so pod deževno frankfurtsko nebo prinesli del pustnega slavlja iz Ria.

Takoj nato sta na igrišče stopila slavna Pelé in Uwe Seeler, ki sta si izmenjala kopiji pokala Rimet, ki so ga dokončno osvojili Brazilci, ter novega pokala FIFA, za katerega se sedaj potegujejo finalisti na SP. Le dve minuti zatem je na igrišče priteklo dva tisoč dijakov, ki

so sestavili emblema letošnjega prvenstva. Na igrišču so ostali vse do zaključka uradnih govorov, ki jih je pričel predsednik nemškega organizacijskega odbora Herman Neuberg. Ta je poudaril napure prirediteljev pri organizaciji letošnjega prvenstva. Besedo je nato prevzel častni predsednik mednarodne nogometne zveze sir Stanley Rous, nakar je predsednik ZRN Heinemann uradno otvoril letošnje 10. svetovno nogometno prvenstvo.

KOLESTARSTVO

G. Bonanno in Macarol najboljša na Opčinah

Na skupni lestvici sta lonjerska kolesarja drugi in tretji

V tretji meddržtevni dirki veterani so kolesarji Adrije končno vendarle dosegli zadoščenje. V vožnji na kronometer z Opčin do Sempolaja in nazaj sta Bonanno in Macarol dobesedno pregazila svoje nasprotnike, saj sta osvojila prvo in drugo mesto, medtem ko je bil Vižintin petnajsti. Predvsem pa se je izkazal Bonanno, ki je v zadnjem delu, s Proseka do Opčin, nadoknadil dobrih dvajset sekund zaostanka za Macarolom, ki je do tedaj bil najboljši in ga na končnem cilju prehitel za sedem sekund. Veselje lonjerskega predstavnika, ki je v letošnjih dirkah imel precejšnjo smolo, je bilo ob osvojitvi prvega mesta razumljivo, saj so «modro-beli» imeli proti sebi vse najboljše tržaške predstavnike, ki so skušali oboje lonjerska kolesarja spodriniti tudi s prvih mest na skupni lestvici po točkah. Tu vodi po tretji preskušnji še vedno Bartoli, vendar pa je Bonanno znižal svoj zaostanek na same tri točke, Macarol pa se je prebil na tretje mesto. Do konca tekmovalja manjkata še dve vožnji (od katerih mora eno organizirati Adria) in oboje kolesarja Adrije imata realne možnosti za osvojitve končnega prvega mesta na tem prvem tovrstnem tekmovalju v Trstu.

6. Pellizola (SCAT) 1'01"
7. Boscolo Silvano (Cottur) 1'30"
8. Marega (SCAT) 1'31"
9. Grancampi (Cottur) 1'34"
10. Ladovaz (Gentlemen) 1'37"
11. Vižintin (Adria) 2'40"
Lestvica po tretji preskušnji:
Bartoli 69 točk, Bonanno 66, Macarol 63, Bevilacqua 58, Boscolo Silvano 57, Santoni 41, Boscolo Sergio 36, Forcillo 34, Vižintin in Pisani 30

DIESSENHOFEN, 13. - Italijan Pizzini je zmagal v prvi etapi kolesarske dirke po Švici, od Zurcha do Diessenhofna (157 km). Rumeno majico najboljšega je ohranil Merckx, ki je zmagal v včerajšnji predetapi.

MONTEVARCHI, 13. - Leone Pizzini je zmagal v drugi etapi mednarodne amaterske kolesarske dirke po Italiji. Najboljši kolesar naše dežele je bil Bonan, ki se je uvrstil na šesto mesto. Na skupni lestvici vodi Pizzini.

Včeraj v vožnji na kronometer

Košarka Zadnje minute prvega polčasa usodne za Bor

Klobas in tovariši ohranili drugo mesto na lestvici

LLOYD ADRIATICO: Donati, Brandmeyer 17, Meden, Sciolis 9, Comisi 16, Oeser 14, Forza 17, Sorini.
BOR: Kufersin, Hrvatić 2, Krawos, Klobas 28, Ambrozić 13, Francica 1, Oblak, Laković 16.
Sodnika: Fabbri in Modolo iz Trsta.

Prosti meti: Lloyd Adriatico 4:8, Bor 4:8.
Pet osebnih napak: Laković (62:58) in Sciolis (71:60).

Borovi košarkarji so včeraj igrali v gosteh proti prvemu z lestvice, Lloyd Adriaticu. Naši košarkarji so nastopili z zelo okrnjeno postavo, kljub temu pa so nudili nasprotni prvo močan odpor, saj je moral trener Franceschini stalno držati na igrišču najboljši peterko. Naj omenimo, da je večina Lloydovih igralcev že nastopila v B ligi (kot n.p. Oeser, Forza, Comici). V začetku so borovci igrali preudarno in napadu, kar je tudi razburilo domačine, saj so jim naši košarkarji iz igre ena 30 sekund odvzeli vsako možnost protinapadov. Do polovice prvega polčasa je bil Bor stalno v vodstvu, usodne pa so bile našim košarkarjem zadnje minute prvega polčasa. Lloydovci so namreč izvedli več protinapadov in so tudi zanesljivo metali od daleč. S tem so si tudi priigrali prednost 14 točk. V bistvu je bil to odločilni trenutek te tekme, saj so domačini s priporjenim prednostjo zaigrali bolj sproščeno tudi v drugem polčaju. Lloydova zmaga je zato povsem zaslužena.

BOLOGNA, 13. - V prijateljski nogometni tekmi je enajsterica Maglage premagala Bologno z 1:0.

ATLETIKA

POTS DAM, 13. - Poljakinja Irene Szewinska je dosegla danes nov svetovni ženski rekord v teku na 200 metrov s časom 22" na mednarodnem atletskem tekmovalju v Potsdamu. Poljska atletinja je izboljšala prejšnji svetovni rekord vzh. Nemke Stecherjeve za deset desetink sekunde.

KOŠARKA V PRVI DIVIZIJI

Klobas in tovariši ohranili drugo mesto na lestvici

BOROVCI, med katerimi se je posebno izkazal Robi Klobas, pa so s prikazano igro zadovoljivi. Kljub porazu so naši košarkarji ohranili drugo mesto na lestvici, saj je Ferrovioario premagal Grand Motori (56:53), ki je imel dve točki manj od Bora.

Prijateljska tekma dečkov Bor - Servolana 58:49 (32:31)
BOR: Race 13, Udović 14, Furlan 18, Dovgan 6, Mazzucca 2, Canciani 2, Andrej in Stevan Pegan.
Sodnik: Vatovec.

V prijateljski tekmi dečkov, ki je bila na stadionu «I. maj», je Bor premagal Servolano z devetimi točkami razlike in se je tako oddolžil za poraz, ki so ga zadeli skedenj kljub temu pa so nudili nasprotni prvo močan odpor, saj je moral trener Franceschini stalno držati na igrišču najboljši peterko. Naj omenimo, da je večina Lloydovih igralcev že nastopila v B ligi (kot n.p. Oeser, Forza, Comici). V začetku so borovci igrali preudarno in napadu, kar je tudi razburilo domačine, saj so jim naši košarkarji iz igre ena 30 sekund odvzeli vsako možnost protinapadov. Do polovice prvega polčasa je bil Bor stalno v vodstvu, usodne pa so bile našim košarkarjem zadnje minute prvega polčasa. Lloydovci so namreč izvedli več protinapadov in so tudi zanesljivo metali od daleč. S tem so si tudi priigrali prednost 14 točk. V bistvu je bil to odločilni trenutek te tekme, saj so domačini s priporjenim prednostjo zaigrali bolj sproščeno tudi v drugem polčaju. Lloydova zmaga je zato povsem zaslužena.

BOLOGNA, 13. - Jugoslovanski košarkarski trener Aca Nikolić bo prihodnji dve leti treniral italijanskega prvligaša Alco - Fortitudo iz Bologa.

SAH

NICA, 13. - V šestem kolu šahovske olimpiade v Nici vodi Jugoslavija v tekmi z Venezuelo z 2,5 proti 1,5 ter je prva na časni lestvici tretje izločilne skupine z 19,5 točke ter tremi prekinjenimi partijami. Druga je Kuba z 19 točkami ter dvema prekinjenima partijama.

Na včerajšnji slovesnosti na frankfurtskem nogometnem stadionu sta si Pele in Seeler izmenjala kopiji pokalov Rimet in FIFA

STONE SVETINA

116.
«Mlad človek svojo preobilno energijo največkrat nerazumno razsipava. Mnogi celo pomagajo naravi, da bi jih uničila in da bi odstopili prostor drugim... Narava se igra, razčlupa in ubija življenja v tisočih možnostih v vsakem drobcu časa. Sestra nam je in mati. Moramo se ji prilagoditi in ne ona nam. Od našega navdušenja ne zveni gozd. In zaradi naših sonca se ne strdi voda v led... Zaradi človeških tegob se zemlja ona ne bo premaknila niti za eno samo tisočinko milimetra! Toda leta človeka spametujejo, izkušnje se nakopijo, krog možnosti pa se zoži... Vse je relativno. Samo smrt je absolutna. Tada pameten človek uživa v vsakem trenutku tako kot da bo jutri konec sveta in njega!»
«Sele sedaj razumem vaš način življenja in marsikaj, kar vam očitajo kot junaštvo,» je dejala. V njenem glasu je bilo poleg priznanja čuti že vzpodbudo.
Sloki je odprl nahrbtnik, vzeti iz njega čutarico in ji ponudil, da se osveži z limonado. Tudi sam se je odžejal, potem je samozavestno dejal:
«Nič novega vam ne povem, če ugotovljamo, da je svet vsak dan bolj blazen in surov. Čedalje manj ljudi ima smisel za lepoto in čedalje več za vsakdanje ničevosti. Ne vem, če je to degeneracija duha ali nihaj v njegovem razvoju. Če sva je optimista, reciva, da je to samo nihaj... Treba je pasti, da

se dvigneš, ne? V naše duše se zgrinja velik somrak. Prah civilizacije povzroča nezno razdraženost. Na robu nove vojne smo... Namesto da bi si bili vsak dan bližji, gremo narazen. Živimo v času, ko otroci brez sramu pijejo kri svojih staršev in starši prodajajo svoje otroke; še strašneje pa je da ljudje prodajajo same sebe...»
Ko se je malo oddahnil, je ugovarjala:
«Strašno ste črnogledi. Zdjaj razumem, zakaj vas proglašajo za čudaka...»
«Rečite, kar hočete, vsa zahodna civilizacija sloni na paranoičnem izhodišču večne tekme. Vsakdo se bori z vsakim. Celo z mrtvimi se borimo. Nikjer ni pomiritev, nikjer mirne. Samo ugonabljanje... Celja v sanjah se otepmo z blodnjami in v alkoholu. Pravijo, da se človek rodi svobodno, umre pa v okovih... Skala gre z nami kot senca...» Nekoliko je pomisljal, potlej pa jo je pogledal naravnost v oči in sugestivno dejal:
«Zdjaj vam bom povedal svoj življenjski recept, morda vam bo kdaj koristil... Dokler človek vali skalo iz strmine v strmino, mu skala moč jemlje, hkrati pa mu jo v enaki ali celo večji meri vrača. Torej gre za to, kako moč ohraniti, od kod črpati silo. Če skala raste in moč upada, mora priti do trenutka, ko je ravnovesja konec in skala človeka zmečka. Tako, vidite, draga moja, je umetnost življenja ohranjati moč, ki obvladuje težave! Najti izvor, ki te napaja s silo, in ogibati se vsega, kar te izsesava in prazni.»
«Skušam vas razumeti. Ali ne vodi ta vaša razprava k smislu življenja?»
«To ni problem smisla življenja. To je problem obstoja. Barbarstvo našega časa je v zmagi osebnih in črednih instinktov nad duhom, v gospostvu tehnike nad kulturo. Čista, lepa in pametna duša ni več v modi!»
«O tem sem se prepričala sama. Imate prav! Zanima pa me, kakšno mesto dajete v tem svojem svetovnem nazoru

ljubezni?»
«Ljubezen je zame velika moč. In kaj je za vas?»
«Zame je ljubezen tudi sreča.»
«Toda kakšna ljubezen?»
«Vsaka ljubezen! Jaz živim za ljubezen. Toliko mi je do nje, da mi je največ, kar mi moški lahko da, premalo! Ljubezen je moja skala! Iščem nekoga, ki bi mu pomenila več od vsega na svetu, je tistemu bi se vdala vsa in za vedno. Ali vidite zdaj razliko? Pri vas, plezalcih, pa je vaša ljubezen skala, da o poprečnih samcih, ki si žele samo samice, ne govorim! Zaničujem te sužnje užitek, ki so v bistvu slabici. Uživala sem, če sem pripeljala katerega od takšnih žejnega čez vodo...»
Sloki jo je pogledal. Meglica v njenih očeh se je gostila v njem pa je rastle upanje.
«Po tem ste tudi poznani, Karmen!»
«Krivico so me sodili, Sloki!»
«Mislim, da se vas moški ne boje brez razloga.»
«Laskav počlon... To pomeni, da mi priznavajo moč.»
«Tako je. Moč, ki ji je ime lepota.»
«Se vam zdim lepa?»
«Ne samo lepa. Nedosegljiva. Pred vami sem vedno imel tremo, kakor pred nedostopno, nevarno steno, ki se pred njo bojiš, da te bo uničila.»
«Se me še bojite?»
Spet mu je položila roko na dlan. Nekoliko se je nagnila k njemu, da so ga napete prsi sladko dražile.
Sloki je čutil izzivanje in pomislil na veliko tveganje. Sonce mu je žgalo na tilnik, trave okoli njiju so trepetale v soparici. Zelene oči so mu zagorele, ko se je potopil v nebo njenih želja. Nenadoma je začutil, da pravzaprav ljubi to žensko od njenih otroških let. Dolgo jo je iskal in bežal pred njo. Zdjaj je ob njem, vsa mehka - morda celo od ljubezni? Naj ji pove, da jo ljubi? Besede so mu zastale v grlu, saj

bi bilo to kot v kakšnem osladnem filmu...
Obrnil se je k njej, jo z obema rokama prijel za rame in jo počasi pritegnil k sebi. Njen obraz je bil miren, nekako začuden. Njen vprašujoči pogled je šel skozenj. Pritisk njegovih rok se je povečal, razjarjena obraza sta se dotaknila. Omahnila sta v travo. Začutila je njegovo težo. Skušala se ga je ubraniti. In ko je njegov prijem že rahlo popuščal, se ga je oklenila okoli vratu in ga prižela nase. Tako kot že mnogokrat se je predala velikemu toku, valovanju neskončne nage, ne da bi pomislila, kdo je povzročil to omamno stanje, v katero se je pogrezala, vsakokrat malone do nezavesti.
Ko so se vrtinci naslade umirili, je odprla oči in zagledala nad seboj boleč pogled. Največ stvari se dogodi tako, da jim ni moč izmeriti vzrokov in posledic. Če bi ji bil kdo prej rekel, kaj se bo zgodilo med njo in njim, bi ga imela za norega.
Človek je sam sebi največja skrivnost. Vprašala se je, ali ob tem, kar je doživela, sploh še ve, kdo ji je v resnici daleč in kdo blizu in zakaj. Tisti, ki jih je imela za najbližje, so se sedaj oddaljili, on pa ji je bil čisto blizu...
Vstala sta in sedla na rob prepada. Sonce je zakril oblak in jadrnal čezenj. Urejala si je razmršene lase in gledala v daljne gore na zahanodu.
«Ne vem, če je prav, kar sva počela...»
«Ti je morda žal?»
«Ni mi žal. In nikoli mi ni bilo žal za nič, za kar sva se svobodno oddčila. Kljub temu pa me je nekoliko sram. Ne vem, kaj si boš mislil o meni...»
«To je pomislek brez potrebe. Jaz nimam besed. Vseeno mi je, kaj te je do tega pripeljalo. Zdjaj ti povem, da te ljubim že od tvojih deklinskih let, ljubim v brezupju in brez sile za povračilom.»
Oklenila se ga je okoli vratu in ga poljubila.
(Nadaljevanje sledi)

POTEM KO GA JE KASACIJSKO SODIŠČE RAZVELJAVILO

Danes v polemичnem vzdušju zadnje zasedanje «Valpredovega procesa»

Brezuspešen razvoj preiskav o fašističnem pokolu v Brescii

CATANZARO, 13. — Proces Valpreda je končan. Kasacijsko sodišče je sklenilo razveljaviti vse dneve akte porotnega sodišča iz Catanzara in proti vsaki zdravi logiki, proti javnemu mnenju sklenilo združiti proces, ki je v bistvu že ugotovljen nedolžnost skupine anarhistov za milanski pokol, s procesom proti fašistoma Fredi in Venturi, za katera prav tako ni nobenega dvoma, da sta organizirala in izvedla milanski pokol in celo vrsto atentatov skozi leto 1969.

Predsednik porotnega sodišča dr. Zeuli, ki se je pogumno, toda v imenu pravčnosti, uprj prvotnemu sklepu kasacijskega sodišča z dne 18. aprila letos in nadaljeval proces Valpreda, je vendarle sklenil se enkrat sklicati poroto, odvetnike, zasebno stranko in tožila za zadnje neformalno sejo, na kateri bo tudi uradno sporočil sklep kasacijskega sodišča.

Na ta način daje Zeuli možnost tudi odvetnikom Valpreda in drugih po krivem obtoženih anarhistov, da izpovedo svoje mnenje.

Branilci Valpreda so že komentirali sklep kasacijskega sodišča kot nov, zadnji poskus, da se kaznuje

sta lastnika stanovanja, v katerem se je mladi fašist skrival.

Atentat na čilski konzulat v Z. Berlinu

ZAHODNI BERLIN, 13. — V zvezi z atentatom na čilski konzulat v zahodnem Berlinu do katerega je prišlo sinoči, je policijski načelnik izjavil, da ne bi bilo mogoče preprečiti tega dejanja niti z najstrožjimi ukrepi.

Eksplozija v čilskem konzulatu ni povzročila sicer smrtnih žrtev, ali ranjenih, pač pa veliko gmotno škodo. Čilski podkonzul Manfred Rosenthal pa je s svoje strani izjavil, da za hodonemsko policijske oblasti niso sprejele potrebnih ukrepov za obrambo diplomatskega predstavnstva. Rosenthal je se pristal, da je davi prejel telefonsko obvestilo od nekega neznanca, ki mu je zagrozil, da bo «odporniška skupina Alende skušala pogabiti v zrak konzularno predstavnstvo».

V Čilu gonja proti demokristjanom

SANTIAGO DE CHILE, 13. — V kratkem se bo začel proces pred vojaškim sodiščem. Sedaj je sodišče čilskega letalstva zbrano, da bi izreklo razsodbe proti 54 bivšim častnikom in podčastnikom ter 9 civilistom. V šestih primerih je tožilec zahteval smrtno kazen. Na novem zasedanju pa bo vojaško sodišče sodilo letalcem in civilistom (ti so v glavnem člani socialistične stranke ter «Movimenta de Izquierda revolucionaria»), ki so se skušali vrniti v nekatere e-note čilskega letalstva.

Medtem se je zvedelo, da so čilske vladne oblasti skušale vsiliti vodstvu radijske postaje «Balmaceda», ki pripada čilski demokristjanski stranki, strogo cenzuro pri vseh njenih oddajah, ki zadevajo uvoznike in komentirje. Vodstvo radijske postaje je sklenilo, da ukinje oddaje uvoznikov in komentirje. Zaradi teh oddaj sta že znašla na tožni klopi bivši predsednik demokristjanske stranke Jaime Castillo Velasco in častnik Marta Caro.

Ostri spopadi v Indokini

SAIGON, 13. — Na področju stidesetih kilometrov severno od južnovietnamske prestolnice se čete lutkovnega režima trmasto zadržujejo že več kot teden dni v osvojenih sile Gre za močan in širok spopad za nadzorstvo mesta Ben Cat, kjer so nastanje čete časne revolucionarne vlade. Že teden dni južnovietnamska letala bombardirajo to področje, a zaman.

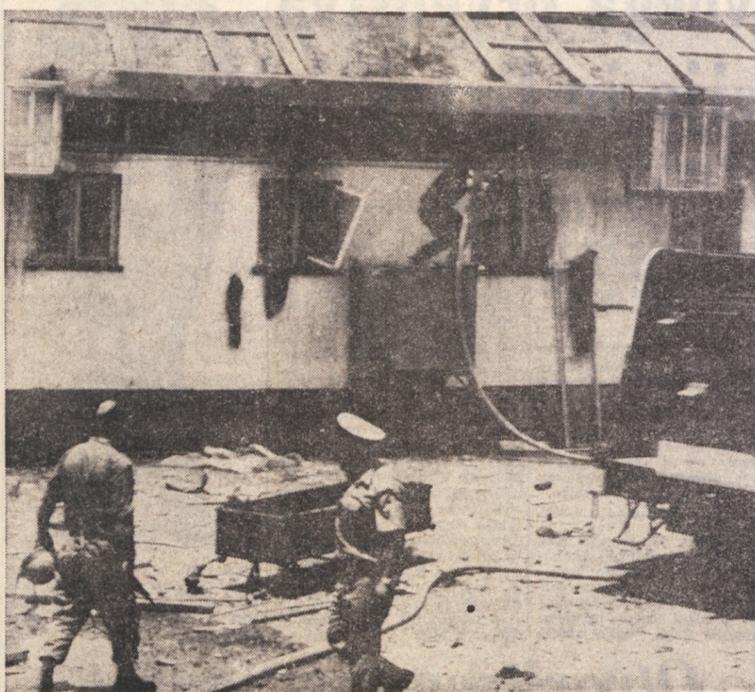
Medtem pa se nadaljuje, vendar brez uspeha, pogajanja med saigonskimi ter ameriški častniki s predstavnikoma ZRV glede usode «izgubljenih» vojakov in pilotov. Predstavniki ZRV trdijo, da v pogojih, ko jih južnovietnamska vojska napada, ne morejo pomagati

pri iskanju izgubljenih pilotov in vojakov v džungli. Računajo, da je teh nad tisoč.

Iz Phnom Penha pa poročajo, da je predsednik lutkovnega režima Lon Nol naročil predsedniku vlade, naj sestavi nov ministerski svet. «Sedanja vlada je namreč odstopila. Partizani »hmerske osvobodilne vojske» pa so medtem z možnarji obstrreljivali prestolnico ter napadali glavno cesto št. 5.

Potres v Venezueli: mrtve 4 ženske

CARACAS, 13. — Na področju države Sucre v vzhodni Venezueli je prišlo do potresa. Najbolj prizadeti mesti sta Carupano Pilar in Caricao. Potres je zahteval štiri žrtve (ženske), devet ljudi pa je bilo ranjenih. Po poznejših sporočilih je bil potres 5,5 stopnje po Richterjevi lestvici. Ena oseba je izgubila življenje tudi v Ciudad de Mexico, kjer so prav tako občutili potres. Omenjena oseba je umrla, ker se je zrušil neki zid.

Shamir (Severna Galileja) — Vojniki in prebivalci kibucov gasijo požar po eksploziji v nekem poslopiju, kamor so se zatekli palestinski gverilci. Izraelci trdijo, da so izgubile življenje tri ženske — talke — trije, ali celo štiri gverilci pa so bili ubiti

NA KONFERENCIJI ORGANIZACIJE AFRIŠKIH DRŽAV V MOGADIŠU

Tajnik OZN Waldheim pozval Portugalsko naj prizna neodvisnost svojim kolonijam

Južno Afriko pa je Waldheim opozoril na nevarnost celinske vojne, če bo vztrajala pri svoji rasistični politiki - V kratkem se bo libonski zunanji minister Soares srečal s predstavniki OAE - Danes v Alžiru nadaljevanje razgovorov z odposlanci PAIGC Gvineje-Bissau

MOGADIŠU, 13. — Generalni sekretar Organizacije združenih narodov, Kurt Waldheim, je s tribune konferenčne državnih pogovornjav Organizacije afriške enotnosti, ki se zaseda v somalski prestolnici, pozval portugalsko vlado naj prizna neodvisnost Gvineje-Bissau in jo podeli Mozambiku in Angoli.

Prav vprašanje portugalskih kolonij v Afriki in osvobodilnega boja izpod kolonialnega jarma je namreč bilo v ospredju konferenčne, ki namerava tudi neposredno poseči v pogajanja med libonsko vlado in osvobodilnimi gibanji. Za to je zaprosil pred nekaj tedni sam portugalski zunanji minister, socialist Mario Soares, afriški evi pa je Soaresov predlog tudi sprejel. V kratkem se bo z njim srečal tajnik OAE Nzo Ekangaki. Datum in kraj srečanja nista še bila dolocena, upajo, da se bo to zgodilo v kratkem. Tudi portuški predsednik, general Antonio De Spinoza je pisal afriškim pogovornjav, ki so se zbrali na svoji konferenci (udeležujejo se je 42 državnih pogovornjav prav toliko afriških neodvisnih držav in jim orisal svoja stališča do kolonialnega vprašanja. V svojem posegu je dosedajni predsednik OAE, nigerijski predsednik Jakubu

Gowon dejal, da «ustvarja pismo De Spinoza novo vzdušje in pojme za začetek nove ere». Pri tem pa je Gowon opozoril osvobodilna gibanja v portugalskih kolonijah, naj se pazijo razdora, ki ga mednje skušajo zasejati «rasisti z avstralnemu Afrike», predvsem iz Južne Afrike in Rodezije. V mislih je očitno imel Angolo, kjer med raznimi organizacijami gverilcev ni prave enotnosti. Gowon je še dejal, da ob stanju v Angoli resna nevarnost, da bi — po rodezijskem zgledu — domači belopoltni rasisti ob podpori «belih režimov» v Južni Afriki — enostransko oklicali neodvisnost od Portugalske sebi v korist.

Vsekakor pa je najvažnejša vest iz Mogadišja prav sklep, da se bo tajnik OAE Ekangaki srečal s portugalskim zunanjim ministrom Mariom Soaresom, ki ga od trenutka do trenutka pričakujejo v Alžiru za nadaljevanje pogajanj z odposlanci PAIGC o neodvisnosti Gvineje - Bissau in o usodi Kapverdskih otokov.

Ekangaki je že napovedal, da bo Soares seznani s stališčem afriških državnikov, da mora Portugalska takoj in brezpogojno priznati neodvisnost in oblast osvobodilnim gibanjem v bivših kolonijah.

Konferenci OAE je pisal, v imenu ministrskega sveta Evropske skupnosti, zahodnonemski zunanji minister Genschel. Tudi on se je v svojem pismu dotaknil trenutno najbolj kočljivega vprašanja portugalskih kolonij. Genschel je poudaril, da skuša EGS okrepiti svoje odnose s Portugalsko, obenem pa izražamo upanje, da bo novi režim v Lizboni končal krvavo vojno, ki že desetletja traja v Afriki, ker bi to bilo v korist obojem — Evropi in Afriki.

«Veliko Gvinejo», z aneksijo Gvineje - Bissau, Sierra Leone, Gambije in južnih pokrajin Senegal.

Presa so častniki vprašali, zakaj ni hotel nadaljevati pogajanj v Londonu. Odgovoril je, da jih je mletil neprijeten sprejem in zadržanje britanskih oblasti. Na vprašanja o glavnih spornih vprašanjih, o katerih bo stekla razprava s Soaresom, je Pires dejal, da gre za vprašanje priznanja oblasti PAIGC, ki je že sestavila vlado, ki jo priznava 84 držav sveta ter usoda Kapverdskih otokov, katerim Portugalska priznava sicer samoodlobo, toda ločeno od Gvineje. Pires trdi, da so Kapverdski otoki del Gvineje in torej iste države. Narodnostno je to globoka resnica, saj se skoraj vsi voditelji PAIGC ravnaj prav na teh otokih, ki so od daljnega 500 kilometrov od celine in pomembna strateška postojanka.

Vrnimo se še v Mogadišjo, kjer je konferenca OAE razpravljala tudi o nekaterih drugih vprašanjih. Vse kaže, da bo omejni spor med Somalijo in Abesinijo rešen s pogajanjmi, kot je na konferenci poudaril cesar Haile Selasie. Eno izmed važnih vprašanj, o katerem so razpravljali, pa je obstoj rasističnih režimov v Južni Afriki in Rodeziji. Nekateri državniki so predlagali usta-

novitev enotne afriške vojske, ki naj bi nastopila na jugu celine, sam generalni sekretar OZN Waldheim pa je v svojem govoru opozoril Južno Afriko in Rodezijo, naj se ne čudita, če bo na afriški celine izbruhnila vojna po njihovi krivdi.

V zvezi z gospodarstvom je bil govor tudi o posojilu 200 milijonov dolarjev, ki so ga arabske države ponudile «črnim» afriškim državam kot kritje škode, ki jo je povzročila podražitev surove nafte. Vsi afriški državni so ugotovili, da bi Arabci morali investirati svoje ogromne kapitalne v Afriki, ne pa jih puščati v evropskih bankah.

Med igro se je obesil osemletni otrok

CHIETI, 13. — Osemletni otrok, Nicola Balzello, se je med igro obesil. Našli so ga starši, ko je že mrtev visel z drevesa, nedaleč od domače kmetije. Karabinjerji izključujejo, da bi to bil slučaj ali samomor. Bolj je verjetno, da je otrok skušal splezati na drevo, pa del in se zapletel v vrvo, ki jo je napel, da bi si pomagal pri plezanju.

RAZPLET «AFERE WATERGATE»

Ameriški senat izglasoval zaupnico Henryju Kissingerju

Ostro pa ga kritizira tisk, ki mu očita izsiljevanje javnega mnenja

WASHINGTON, 13. — Prve stranke ameriških demnikov so poine poročili o Nixonovem obisku v Kairu, čeprav niti za trenutek niso prenehali ob objavljanjem materiala o aferi Watergate in kritik in račun predsednika republike. Vendar im, v okviru afere o prisluškovanju, sedaj prvo mesto Henry Kissinger, potem ko je v Salzburgu zagrozil, da bo odstopil, če se ne bo prenehala proti njemu časopisna kampanja o vlogi, ki jo je imel pri prisluškovanju nekaterih funkcionarjev, za katere so sumili, da so izročili tisku zaupne dokumente Be-lo hiše. Kissingerju tisk in javno mnenje ne zamera to, da je dal funkcionarje nadzorovati, pač pa dejstvo, da je lagal in to zanikal pred senatom, ko je nastopil pri tem komentirajo, da je Henry Kissinger vrzel na tehniko vso težo svojih uspehov na mednarodni ravni in se pri tem zmotil: nič ne jemlje Kissingerju časti in slovesa za kar je storil v zunanji politiki, obenem pa mu zaradi tega nihče nima pravice prezeiti napak in laži. Neki komentator pa je še dodal, da bi Kissinger ne smel očitno prežveten, ko si je domisljal, da je nenadomestljiv. 200 milijonov Američanov, zaključuje list, lahko živi tudi brez Kissingerja.

Kissinger bo torej ostal v Kairu in v prestolnicah bližnjevzhodnih držav, moral pa se vrniti v domovino v roku desetih dni, ko bo moral pojasniti svoj položaj.

«State Department» prejema medtem na stotine pism in brzojav, v katerih družstva, organizacije in posamezni državljani izražajo zunanjemu ministru svojo podporo, kar se pa ni dotajalo še pred kratkim.

Kissinger se po tiskovni konferenci v Salzburgu ni več oglašil. Pač pa je za televizijsko družbo ABC registriral intervju, v katerem je poudaril, da bi odstopil s svojega mesta, če bi mu dokazali, da vodi Nixon svojo zunanjo politiko samo zaradi notranjih skrbi.

Spor Grčija-Turčija: posredovanje ZDA

ANKARA, 13. — Iz krogov turškega zunanega ministrstva se je zvedelo, da so ZDA ponudile svoje posredovanje med Grčijo in Turčijo v zvezi s sporom o celinski pljučni v Egejskem morju. Posredo-

OB ŠESTDESETLETNICI

(Nadaljevanje z 2. strani)

imelo korpusno sodišče vlogo drugostopenjskega sodišča.

— Povrniva se zdaj v prva leta po končani vojni, ko si delal v gospodarski komisiji komande mesta Trst, kot sodnik višjega okrožnega sodišča v Postojni, kot tajnik istrskega okrajnega ljudskega odbora in kot šef pravnega oddelka pri tedanji vojaški upravi JLA v Kopru.

— Da, dobro se spominjam tistega prvega razdobja, ko je šlo za usodo teh krajev, ko so prihajale mednarodne komisije in ko je bilo politično življenje na Primorskem izredno razgibano. Tisti, ki so doživljali množične manifestacije v Trstu, ne bodo tega nikoli pozabili. Seveda smo mi aktivisti delali pri organiziranju teh prireditelj in pri mobilizaciji ljudi. To je bila naša naloga, vendar ni bila težka. Ljudje so bili polni navdušenja in naša naloga je bila samo usmerjati to razpoloženo. Če je takrat prišel v naše kraje tujejec in je videl to razpoloženo na manifestacijah, potem mu res ni bilo težko ugani, kam pravzaprav želijo in kam hočejo priti. Po podpisu mirovne pogodbe se je začelo novo razdobje, to je diplomatska bitka okrog tako imenovane svobodnega tržaškega ozemlja. Moja naloga je bila skrbeti za organizacijo zakonodaje. Začeli smo seznanjati javnost z jugoslovanskimi predpisi ter z izdajanjem izvirnih aktov tukajšnjih oblasti. V drugi fazi pa smo začeli razširjati javnost jugoslovanskih predpisov, to je slovenskih na bivši okraj Koper in hrvaških na bivši okraj Buje. Seveda sem bil kot pravnik na Vojaški upravi tudi vključen v priprave za podpis memorandumu. Bil sem v ekipi, ki je zbiral razno gradivo in sem se tako še bolj podrobno seznanil s problematiko, s katero sem se potem stalno ukvarjal in s katero se ukvarjam še danes.

— 17 let si že član mešanega jugoslovansko - italijanskega odbora in bilo bi zanimivo slišati nekaj tvojih osebnih mnenj in izkušenj iz dela tega organa.

— Mešani odbor je nedvomno izredno pomemben instrument za zaščito obeh etničnih skupnosti, saj je njegova temeljna naloga skrb za izvajanje manjšinske zaščite, ki je vpisana v poseben statut. Seveda pa sta bili izdoločili obeh strani pri izvajanju posebnega statuta nekaj različni. Pri nas smo tudi marsikatero pojme in tako lahko rečemo, da smo z nacionalno netoleranco opravili že v kralju in v naši zakonodaji ni sledov manjšinske neenakosti. Na drugi strani je drugače. Mi, v jugoslovanski delu mešanega odbora, smo morali od vsega začetka opozarjati, da so v Italiji še vedno v veljavi fašistični zakoni, ki na primer prepovedujejo rabo slovenskega jezika na sodišču, v upravi in tako dalje. Na sploh je bilo ves čas težišče naših zahtev v tem, da se slovenski etnični skupini v Italiji priznajo tudi de facto pravice, ki ji grejo iz posebnega statuta, zlasti kar zadeva kompleks jezika. Moje ožje področje je mešanem odboru, pa je šlostvo in kultura. Tudi tukaj stanje še vedni ni usklajeno z določili posebnega statuta. Se posebej intenzivno smo si prizadevali, da bi domače kmetije, Karabinjerji izključujejo, da bi to bil slučaj ali samomor. Bolj je verjetno, da je otrok skušal splezati na drevo, pa del in se zapletel v vrvo, ki jo je napel, da bi si pomagal pri plezanju.

za svoj obstoj slovensko gledališče v Trstu.

— Ob koncu se eno vprašanje, ki zadeva sodelovanje primorskega tiska s tržaškim založništvom. Se ti zdi to sodelovanje dovolj plodno, bi bilo morda potrebno še kaj več napraviti?

— Založba Lipa, kot vemo je v svoji osnovni funkciji imela namen zapolniti tisto praznino, ki je nastala ob totalni likvidaciji slovenskega življa, slovenske kulture v času fašizma na tem področju in to svojo nalogo je skozi nekaj let opravljala. Potem pa za začela seveda širti, iskati svoj življenjski prostor v drugih dimenzijah, no in ena od teh je nedvomno tudi ta okolnost, da Lipa deluje tukaj ob sami meji in ker vse močnejše uveljavljajo v slovenski kulturi načelo enotnega slovenskega prostora, to se pravi uveljavljanje slovenske kulture povsod tam, kjer je slovenski jezik, kjer je slovenski živeli, je seveda tudi neposredna naloga te naše organizacije, naše Lipa to, da po svoji moči, po svojih dimenzijah uveljavlja to načelo. No in mi to praktično izjavimo tako, da sodelujemo, zelo intenzivno s tržaško založniško hišo, Založništvom tržaškega tiska, z njimi na primer izdajamo skupaj Pensiške liste, ki so se že lepo uveljavili na slovenskem knjižnem trgu, ki predstavljajo en močen element, zlasti za uveljavljanje mlajših slovenskih literatov in pa tudi zato, da v taki preprosti obliki, dostopni obliki prikazujemo in prezez slovenske lirike, torej vsekakor uspešna zadeva, v kateri lepo sodelujemo pa tudi sicer so naši odnosi z založništvom in tudi z drugimi zamejskimi organizacijami dobri, prav tako sodelujemo tudi s Korosci, no in kot tudi vse druge slovenske založbe tudi podpiramo našo knjigo v zamejstvu, saj tem organizacijam, ki posredujejo slovensko knjigo našim zamejskim ljudem, nudimo še posebnougodne ekonomske pogoje.

V Portorožu simpozij o problemih strojegradnje

PORTOROŽ, 13. — V portoroškem avditoriju se je dopolnje začel tridnevni mednarodni simpozij o problemih perspektivnega razvoja strojegradnje. Udeležujejo se ga predstavniki znanstveno - raziskovalnih centrov s področja strojegradnje iz Poljske, Češkoslovaške in Madžarske, iz Jugoslavije pa ljubljanski biro za operativne in tržne raziskave, ki je posvetovanje tudi organiziral ter zavod za produktivnost iz Zagreba. Skupaj sodeluje okrog 100 strokovnjakov, ki razpravljajo predvsem o uporabi matematičnih metod pri srednjeročnem in dolgoročnem načrtovanju strojegradnje.

V soboto, zadnji dan simpozija, se bodo sešli strokovnjaki na posebni konferenci, kjer bodo razpravljali delo in podali oceno.

Orkan na Filipinih: vsaj 71 žrtev

MANILA, 13. — Orkan, ki je razsajal nad Filipinskimi otoki prejšnji ponedeljek, je zahteval po zadnjih cenitvah življenje vsaj 71 ljudi. Od teh jih je 33 umrlo zaradi zemeljskih usodov. Brez strelje ostalo 5000 oseb. Škoda na riževih poljih je ogromna. Orkan je nabujel prizadel otok Luzon ter pokrajin Catanduanes in Albay a Camarines Sur, jugovzhodno od Manile.

Po predvidevanjih maniske meteorološke službe se poraja podobna zračna depresija pri Kerolinskih otokih ter se usmerja proti Filipinom, kamor bi utegnila prispeti v nekaj dneh.

Za Liggia končana izolacija v samici

MILAN, 13. — Ker je potekel po zakonu predviden rok izolacije, so mafijevski »boss» Luciano Liggia premeštil iz Lodija, kjer je bil v samici, v zapore v Bologno. V Lodiju je Liggia dan in noč finančno straža čuvala, niso ga izpustili izpred oči, ker so se bali, da bi se izpovedal primer mafija Gaspara Pisciote, ki so ga v palermskem zaporu zastropili s kavo.

V Bologni je Liggia v družbi z drugimi zaporniki in brez vsakršne straže.

Dom Franzoni ne pristaja v «prostovoljno izgnanstvo»

RIM, 13. — Opa' Franzoni, ki so ga suspendirali «a divinis», ker se je pred referendumom opredelil za »ene», bo zavrnil predlog predstojnika benediktinskega reda, kateremu pripada, naj bi za eno leto zapustil Italijo in se podal v »prostovoljno izgnanstvo». V zameno bi ustavili disciplinski postopek proti njemu. Sklepe mu je svetevalo nad 500 članov verske skupnosti sv. Pavla, ki so se zbrali, da se izrečejo o usodi svojega dušnega pastirja.

BRUSELJ, 13. — V krogih evropskega gospodarske skupnosti govorijo, da bodo države EGS v kratkem zahtevale od držav proizvoznikov petroleja naj ne zvišajo davkov petrolejskim družbam. Zvišanje davkov petrolejskim družbam v državam izvoznikih nafte bi namreč povzročilo takojšnje zvišanje cene petrolejskih proizvodov v evropskih državah.

SKUPNI ZAPORI ZA MOŠKE IN ŽENSKE

LONDON — V svojem govoru v veličastni in zgodovinski dvorani lordske zbornice je nadsodj iz Wakefielda Eric Treacy zahteval, naj v Veliki Britaniji ustanovijo skupne zapore za moške in ženske z namenom — je dejal — da bi odpravili nekatere nevarnosti, ki izhajajo iz prisiljenega mešičkega položaja.

Nadsodj (protestantski seveda) je med drugim trdil, da odsotnost spolne svobode v kazenskih poročila zlobide ter duševno stanje napetosti. «Ne predlagam — je pojasnil — spolno mešanico, trdim pa samo, da bi navzočnost moških in žensk v enem samem zaporu ustvarila bolj naravno okolje.»

«DOBER DAN LJUBEZEN» V BOCHUMSKI ZVEZDARNI

BOCHUM — Pod kupolo bochumske zvezdarne je astronom Heinz Kaminski priredil vesoljsko zabavo. Po prikazu astronomskih posebnosti, ki si jih je ogledalo 500 gostov, sta astronom in grška pevka Lena Valentis zapela pesem «Dober dan, ljubezen». Gostje so popili 1200 litrov piva, 350 steklenic »coca-cola».

resnica in nadaljuje z nesmiselnim slepomšenjem o »dveh ekstremnih» 54 mesecev v Valpreda, Borghese, Mander in Gargemali za manj čakali na pravico, na proces in razpravo, v kateri naj bi se vendarle pokazalo, kolikšni so dokazi proti njim. Že prvi del sedaj razveljavljenega procesa v Catanzaru je jasno dokazal, da so anarhisti nedolžni in da jih je na zatožni klop pribila zgolj politična računica. Če bi sploh bilo treba se posebnih dokazov, bi morda zadostoval intervju ministra Andreottija listu «Il Mondo», iz katerega izhaja, da je italijanska varnostna služba vnaprej vedel za pripravbo milanskega pokola, saj je njen informator, sicer urednik fašističnega dnevnika Guido Gianettini, bil na pripravljanih sestankih in aktivno sodeloval pri pripravi atentatov. Gianettini torej dobro ve, po njem pa tudi drugi, višji krogi, kje so pravi krivci pokola. Do istega zaključka pa je, brez njihove pomoči, prišel sodnik D'Ambrosio.

Vse kaže, torej, da bo jutrišnja seja sodišča v Catanzaru živahna in polemična. «Pravi pogrebni o-bred», je izjavil eden izmed Valpredovih branilcev in s tem misli na pravico.

Medtem pa se, brezuspešno, nadaljuje preiskava o fašističnem pokolu v Brescii. Tudi današnji dan je namreč potekel brez pomembnih rezultatov. V brescijskih zapornih so soodlični fašista Giuseppe Ortenzi in policijskega častnika, ki je opazil tri sumljive mladeniče, kako so se — nekaj minut pred eksplozijo — naglo oddaljili s Trga della Loggia. Častnik v Ortenziju ni spoznal enega izmed članov trojice, čeprav je bil za las podoben opisu in identikitu, ki ga je sestavil po spominu. Ortenzi se je namreč pripravil na beg v tužino, bil je povezan s skupino teroristov, ki so jih odkrili v hrlih pri Rietiju in sodelavec »trojice» Nardi, Stefano in Kiess.

Sodniki skušajo sedaj ugotoviti, kdo so trije mladeniči, za katerimi se je zbrislala vsaka sled. Prav tako nadaljujejo z rekonstrukcijo zadnjim ur življenja fašista Silvia Ferrarrija, ki ga je bomba razgrnala z motorjem vred. Sedaj iščejo neki rumeni opel, ki naj bi vozil za Ferrarrijev motorjem, malo pred eksplozijo.

V Rimu pa so medtem aretirali dvojico, ki je skrivala Giuseppea Ortenzija pred aretacijo. Gre za 33-letnega Savina D'Amata in 23-letnega Mario Giuseppea Jannello, ki

Z MOBILIZACIJO «DESCAMISADOV»

Peron rešuje argentinsko krizo

Argentinska vlada je odstopila po velikem zborovanju na «Plazi de mayo»

BUENOS AIRES, 13. — Generalni tajnik argentinskega predsedništva je sporočil, da so vsi ministri in podtajniki, ki so bili člani zadnje vlade, odstopili, da bi omogočili predsedniku Peronu, da sestavi novo vlado, ki bi bila kos sedanjemu težkemu trenutku, ki ga preživlja Argentina.

Odstop argentinske vlade je logična posledica napetega položaja, ki se je ustvaril v zadnjih dneh ter ki se posebej po večerjanih Peronovih govoru po radiu in televiziji, kjer je zagrozil, da bo odstopil vr prepustil svoje odgovorno mesto kakim drugim osebnosti, ki bi uspešneje mogla reševati argentinske probleme.

V svojem radiotelevizijskem govoru je Peron zvrnil krivdo za sedanje stanje na dolocene kraje demokristjanske in levicarske stranke. Poudaril pa je, da pripada vedno velik del krivde peronističnemu gibanju, ki je deljeno in sprto.

Politični opazovalci pa menijo, da je bila Peronova grožnja je formalna ter da je v bistvu skušala na elektriki politično vzdušje v vrstah argentinskih «descamisado», ki so bili vedno vneta Peronovi pristajali pod geslom «Ne yankiees, ne marksisti, temveč peronistična država».

Peronistični sindikati so takoj proglasili splošno stavko in za svojo prišlo do velikega zborova.

nja na trgu «Plaza de mayo». Pravi niti je bilo navozhiti 150.000 ljudi. Zbranim je spregovoril Peron ter jim zagotovil, da bo ostal na svojem mestu. Ponovil je prejšnje obtožbe ter se posebno zadržal na vprašanju »socialnega pakta». Ta je kolikor toliko dobro držal do prejšnjega marca, potem pa se je stanje začelo slabšati z dneva v dan. Začelo je primanjkovati blaga široke potrošnje, cene so nenehno rasle, inflacija je zdivjala. Socialni spori so postajali vedno pogostejši in kar je še posebej značilno za Argentino, so se začele vrpustiti ugrabitve osebnosti, posebno gospodarskih operaterjev, bodisi iz političnih, bodisi drugih razlogov. Danes je v Argentini tako stanje, da se tuji operaterji ne upajo stopiti na ulico, če niso krepko za varovani s telesnimi stražami.

Se v zadnjih dneh je prišlo do več političnih umorov, posebno odločnih osebnosti peronistične mladine, ali pa sindikatov.

Kot pa smo že dejali, je Peron verjetno samo izkoristil svoj osebnosti prestiz ter skušal predložiti Argentincem kritično stanje v katerem se zašil. s tem upa, da bo peronistične množice odgovorile na njegov poziv ter mu pomagale pri sestavi nove vlade, ki bi bila odgovarjala sedanjim razme-

ram.